



Naša zajednica

Bilten Zajednice opština Crne Gore - broj 18 - februar 2015

str4 - Novo rukovodstvo Zajednice opština Crne Gore

str6 - Intervju sa Slavoljubom Stijepovićem,
Gradonačelnikom Glavnog grada Podgorica

str9 - Kako prevazići finansijske probleme opština?



Sadržaj

Uvodno obraćanje.....	3
Novo rukovodstvo Zajednice opština Crne Gore	4
Intervju sa Slavoljubom Stijepovićem, Gradonačelnikom Glavnog grada Podgorica	6
Kako prevazići finansijske probleme opština?	9
Zajedničkim djelovanjem ka konsolidaciji javnih finansija na lokalnom nivou	12
Učešće Zajednice opština na sjednici Savjeta za unapređenje poslovnog ambijenta, regulatornih i strukturnih reformi	13
Inicijativa za hitno donošenje zakona	14
Obezbijediti opštinama mogućnost da se izjasne!	15
Amandamni na Predlog Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na nepokretnosti	16
Najbolje prakse u lokalnoj samoupravi u Crnoj Gori u 2014. godini	18
Izrada i upravljanje projektima	21
Aktivnosti Mreže opštinskih projekt menadžera	22
Studijske posjete Briselu u okviru LAF Programa	24
Radionice na temu - Uređenje prostora i izgradnja objekata u lokalnoj samoupravi	25

Vijesti iz opština

Glavni grad Podgorica	26
Opština Berane	28
Opština Bijelo Polje	30
Opština Danilovgrad	32
Opština Herceg Novi	33
Opština Kotor	34
Opština Mojkovac	35
Opština Petnjica	36
Opština Pljevlja	37
Opština Tivat	38

Izdavač je isključivo odgovoran za informacije koje se nalaze u publikaciji.

Zajednica opština Crne Gore, Mitra Bakića, Podgorica,
tel/fax: 020/ 620-097,
e-mail: uom@t-com.me, www.uom.me.

Uređuju: Refik Bojadžić, Vanja Starovlah, Žana Djukić.

Grafička obrada i štampa: M-Print

Cilj novopokrenutog časopisa „Naša zajednica“, koji će izlaziti tromjesečno, jeste informisanje javnosti o aktivnostima Zajednice opština Crne Gore, kao i o dešavanjima u gradovima i opštinama u Crnoj Gori. Pozivamo vas na saradnju, uvjereni da ćemo uz vašu pomoć obogatiti sadržaj časopisa, koji će kao takav biti od još većeg značaja za unapređenje lokalne samouprave u našoj zemlji.

Uvaženi čitaoci, vaša pisma, reakcije i sugestije biće nam od velikog značaja. E-mail adresa na koju možete da nam pišete je uom@t-com.me, sa naznakom: časopis „Naša zajednica“, ili poštom na adresu Mitra Bakića 142, Podgorica.

Uvodno obraćanje



Članstvo Crne Gore u Evropskoj uniji i NATO-u su strateški prioriteti državne politike. Crna Gora uspješno savladava dionice na putu za članstvo u ovim organizacijama i na tom planu je lider u regionu.

Proces pregovaranja za države kandidate je jako izazovan i zahtijeva naporan i strpljiv rad i postupnost

u prilagođavanju nacionalnog zakonodavstva sa pravnim tekovinama Evropske unije, izgradnju institucija i jačanje administrativnih kapaciteta, kao i usvajanje i uspostavljanje standarda u radu javnih službe, što sve za krajnji cilj treba da ima bolji kvalitet života građana.

Lokalne samouprave imaju važno mjesto i ulogu u procesu pregovaranja, kao nivo vlasti koji je najbliži građanima i koji donosi odluke koje se direktno tiču kvaliteta života svakog pojedinca u zajednici. Uloga lokalnih zajednica u ovom procesu je jako važna i zbog činjenice što će se, pristupanjem porodici evropskih država, 70% nacionalnog zakonodavstva implementirati na lokalnom nivou.

Evropska unija u pretpristupnom periodu pruža značajnu finansijsku podršku i pomoć zemljama kandidatima i, naravno, njihovim lokalnim zajednicama kroz IPA fondove. Da bi jedinice lokalne samouprave na pravi način odgovorile izazovima koji proces pristupanja pred njima postavlja, neophodno je da unaprijede administrativne kapacitete i obezbijede organizacione i druge pretpostavke kako bi se optimalno iskoristile mogućnosti koje pružaju IPA fondovi. Iskustva zemalja regiona i šire iz prethodnog perioda, sada članica EU, ukazuju da mnoge kao zemlje kandidati u fazi pregovora za pristupanje nijesu na pravi način iskoristile mogućnosti koje su imale za korišćenje sredstava IPA fondova upravo zbog ograničenih administrativnih kapaciteta.

Kada su u pitanju crnogorske lokalne samouprave, dosadašnja praksa ukazuje na potrebu značajnije pomoći opštinama na planu izgradnje njihovih kapaciteta za pripremu i implementaciju projekata koje finansira Evropska unija. Zajednica opština je, u tom pravcu, inicirala osnivanje **Mreže opštinskih projekt menadžera**, u okviru koje su uključeni projekt menadžeri iz opština

koji imaju iskustvo u pripremi i implementaciji projekata finansiranih iz fondova EU. Cilj osnivanja Mreže je **razmjena iskustava** i obezbjeđivanje zajedničkog rada na razradi projektnih ideja, odnosno **pripremi i implementaciji projekata**, kao i pomoć onim opštinama koje nemaju dovoljne kadrovske kapacitete da pripreme i implementiraju EU projekte. Projekt menadžeri sa iskustvom **pružaju obuke** zaposlenim u opštinama na ovim poslovima i pomoć u pripremi projekata za kandidovanje za pozive EU.

Mreža projekt menadžera učestvovala je u kreiranju Sektorskog planskog dokumenta kroz konkretne predloge koji su prihvaćeni od strane Ministarstva unutrašnjih poslova, kojim se obezbjeđuju znatno šire mogućnosti za kandidovanje projekata koji se finansiraju iz fondova EU, a od interesa su za razvoj lokalne samouprave.

Korišćenje sredstava iz IPA fondova Evropske unije često je uslovljeno finansijskom sposobnošću opštine da obezbijedi predfinansiranje, odnosno koofinansiranje što je uslov za podršku projektu. Na žalost, trenutna finansijska situacija u značajnom broju opština u Crnoj Gori je prilično teška, pa najveći dio opština nema kapaciteta da obezbijedi potrebno finansijsko učešće u ovim projektima, a što ih onemogućava da koriste sredstava IPA fondova.

Problem obezbjeđenja sredstava za predfinansiranje projekata imaju, prije svega, nerazvijene opštine, što bi, ukoliko se ne iznađe adekvatan mehanizam za pomoć ovim opštinama da koriste sredstva IPA fondova koja su u aktuelnoj finansijskoj situaciji jedina realna mogućnost za nove investicije, dovelo do još većih razlika u stepenu razvijenosti između opština, a time i većih razlika u razvoju regiona.

Zajednica opština je, u tom pravcu, nadležnim državnim organima podnijela inicijativu za uspostavljanje mehanizma za jačanje finansijske sposobnosti jedinica lokalne samouprave da koriste sredstava IPA fondova, kroz uspostavljanje **„revolving fonda“**. Nadam se da ćemo, kroz zajednički rad sa Ministarstvom finansija na izradi Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o finansiranju lokalne samouprave, iznaći rješenje kojim će se utvrditi mehanizam koji će obezbijediti da opštine koriste sredstva iz fondova EU za realizaciju projekata, a u funkciji razvoja tih opština i države u cjelini.

Refik Bojadžić,
Generalni sekretar Zajednice opština

Novo rukovodstvo Zajednice opština Crne Gore



Na sjednici Skupštine Zajednice opština, koja je održana 22. decembra 2014. godine, izvršen je izbor novog rukovodstva organa Zajednice opština Crne Gore na mandatni period od dvije godine. Novi **predsjednik Skupštine Zajednice opština Crne Gore** je Gradonačelnik Glavnog grada Podgorica **Slavoљub Stijepović**, a **potpredsjednici** su Predsjednik Opštine Plav **Orhan Šahmanović** i Predsjednik Opštine Berane **Dragoslav Šćekić**.

Za **predsjednika Upravnog odbora** izabran je Gradonačelnik Prijestonice Cetinje **Aleksandar Bogdanović**, a za **potpredsjednike** su izabrani Predsjednik Opštine Bijelo Polje **Aleksandar Žurić** i Predsjednik Opštine Kotor **dr Aleksandar Stjepčević**.



Skupština Zajednice opština izabrala je i **Nadzorni odbor**. **Funkciju predsjednika** u narednom periodu će obavljati Predsjednik Opštine Mojkovac **Dejan Medojević**, a za **članove** su izabrani Predsjednik Opštine Žabljak **Veselin Vukićević** i Predsjednik Opštine Ulcinj **Fatmir Đeka**.



PREDSTAVNICI ZAJEDNICE OPŠTINA U VLADINIM TIJELIMA

Upravni odbor je imenovao predstavnike Zajednice opština u organe i tijela koje imenuje Vlada i drugi državni organi, a u kojima participira Zajednica opština.

Savjet za unapređenje poslovnog ambijenta, regulatornih i strukturnih reformi

- **Aleksandar Bogdanović**, predsjednik Upravnog odbora Zajednice opština i Gradonačelnik Prijestonice Cetinje

Savjet za privatizaciju i kapitalne prijekte

- **Aleksandar Žurić**, potpredsjednik Upravnog odbora i Predsjednik Opštine Bijelo Polje

Nacionalni savjet za održivi razvoj i klimatske promjene

- **Veselin Grbović**, Predsjednik opštine Nikšić
- **Lazar Radenović**, Predsjednik Opštine Budva
- **Orhan Šahmanović**, Predsjednik Opštine Plav

Koordinacioni odbor za reformu lokalne samouprave

- **Slavoљub Stijepović**, Gradonačelnik Glavnog grada Podgorica
- **Aleksandar Žurić**, Predsjednik Opštine Bijelo Polje
- **Dragoslav Šćekić**, Predsjednik Opštine Berane
- **Refik Bojadžić**, Generalni sekretar Zajednice opština

Komisija za koncesije Crne Gore

- **Mijomir Vujačić**, Predsjednik Opštine Šavnik

PREDSTAVNICI ZAJEDNICE OPŠTINA U MEĐUNARODNIM ORGANIZACIJAMA I TIJELIMA

Upravni odbor je imenovao predstavnike Zajednice opština u međunarodnim organizacijama i tijelima.

Delegacija Crne Gore u Kongresu lokalnih i regionalnih vlasti Savjeta Evrope

- **Aleksandar Bogdanović**, Gradonačelnik Prijestonice Cetinje
- **Aleksandar Žurić**, Predsjednik Opštine Bijelo Polje
- **Sonja Nikčević**, Predsjednica Skupštine Opštine Nikšić

Zamjene člana

- **Časlav Vešović**, zamjenik Gradonačelnika Glavnog grada Podgorica
- **Zenepa Ljiljović**, potpredsjednica Opštine Ulcinj
- **Vuka Golubović**, odbornik u SO Berane

Delegacija Crne Gore u Zajedničkom Savjetodavnom odboru između Crne Gore i Komiteta regiona EU

- **Slavoljub Stijepović**, Gradonačelnik Glavnog grada Podgorica
- **Aleksandar Bogdanović**, Gradonačelnik Prijestonice Cetinje
- **Aleksandar Žurić**, Predsjednik Opštine Bijelo Polje
- **dr Zoran Srzentić**, Predsjednik Opštine Bar
- **dr Aleksandar Stjepčević**, Predsjednik Opštine Kotor
- **Veselin Grbović**, Predsjednik Opštine Nikšić
- **Mirko Đačić**, Predsjednik Opštine Pljevlja
- **Orhan Šahmanović**, Predsjednik Opštine Plav

Alternativni članovi

- **Branislav Đuranović**, Predsjednik Opštine Danilovgrad
- **Lazar Rađenović**, Predsjednik Opštine Budva
- **Srdjan Mašović**, Predsjednik Opštine Andrijevića
- **Ejup Nurković**, Predsjednik Opštine Rožaje
- **Veselin Vukićević**, Predsjednik Opštine Žabljak
- **Ivan Novosel**, Predsjednik Opštine Tivat
- **Mijomir Vujačić**, Predsjednik Opštine Šavnik

Delegacija Crne Gore u Savjetu evropskih opština i regiona (CEMR)

- **Lazar Rađenović**, Predsjednik Opštine Budva
- **Željka Vuksanović**, Predsjednica Opštine Kolašin
- **Ejup Nurković**, Predsjednik Opštine Rožaje

Zamjene člana

- **Ana Nikolić**, zamjenica Gradonačelnika Prijestonice Cetinje
- **Samir Agović**, Predsjednik Opštine Petnjica
- **Dragoslav Ščekić**, Predsjednik Opštine Berane

Delegati u Skupštini Mreže asocijacija lokalnih vlasti jugoistočne Evrope (NALAS)

- **Slavoljub Stijepović**, predsjednik Skupštine Zajednice opština i Gradonačelnik Glavnog grada Podgorica
- **Mirko Đačić**, Predsjednik Opštine Pljevlja

Zamjene člana

- **Branislav Đuranović**, Predsjednik Opštine Danilovgrad
- **Fatmir Đeka**, Predsjednik Opštine Ulcinj

RADNA TIJELA ZAJEDNICE OPŠTINA

Upravni odbor je, shodno statutarnim nadležnostima, imenovao članove u radnim tijelima Zajednice opština.

Savjet za evropske integracije i međunarodnu saradnju

- **Slavoljub Stijepović**, Gradonačelnik Glavnog grada Podgorica
- **Aleksandar Bogdanović**, Gradonačelnik Prijestonice Cetinje
- **dr Zoran Srzentić**, Predsjednik Opštine Bar
- **Aleksandar Žurić**, Predsjednik Opštine Bijelo Polje
- **dr Aleksandar Stjepčević**, Predsjednik Opštine Kotor
- **Veselin Grbović**, Predsjednik Opštine Nikšić
- **Mijuško Bajagić**, Predsjednik Opštine Plužine

Komisija za razvoj lokalne samouprave

- **Mišela Manojlović**, Glavni grad Podgorica
- **Đorđije Vukčević**, Opština Kotor
- **Veselinka Jauković**, Opština Nikšić
- **Dubravka Jovančević**, Opštine Berane
- **Tomica Milošević**, Opštine Herceg Novi
- **Marina Petrić**, Opština Bijelo Polje
- **Bojan Zeković**, Opština Kolašin

Komisija za finansiranje lokalne samouprave

- **Miomir Jakšić**, Glavni grad Podgorica
- **Đoko Krivokapić**, Opština Nikšić
- **Dejan Klikovac**, Opština Bar
- **Jovanka Popović**, Opština Danilovgrad
- **Olgica Glomazić**, Opština Plužine
- **Anela Kriještorac**, Opština Pljevlja
- **Rajka Jovičević**, Opština Tivat

Komisija za prostorno planiranje i komunalne djelatnosti

- **Oliver Marković**, Glavni grad Podgorica
- **Đuro Karanikić**, Opština Bar
- **Marko Lalević**, Opština Berane
- **Danijela Marotić**, Opština Budva
- **Predrag Zejak**, Opština Mojkovac
- **Nebojša Adžić**, Opština Nikšić
- **Tatjana Vojinović**, Opština Žabljak

Komisija za društvene djelatnosti

- **Snežana Mijušković**, Glavni grad Podgorica
- **Valentina Vujović**, Prijestonica Cetinje
- **Slavko Stijović**, Opština Andrijevića
- **Rajka Špadijer**, Opština Budva
- **Tijana Čadenović**, Opština Kotor
- **Elisa Nurković**, Opština Petnjica
- **Miloš Tomić**, Opština Šavnik

Upravni odbor je donio Odluku da obrazuje posebnu **Radnu grupu za komunalne djelatnosti i životnu sredinu** u sastavu:

- **Rita Barjaktarović**, Opština Berane
- **Radenko Vujošević**, Opština Bijelo Polje
- **Lazarela Kalezić**, Glavni grad Podgorica
- **Ešef Husić**, Opština Rožaje
- **Zorica Gverović**, Opština Tivat

Intervju sa Slavoljubom Stijepovićem, Gradonačelnikom Glavnog grada Podgorica



1. Podgorica je glavni grad Crne Gore, a istovremeno i administrativni, komercijalni, društveno-ekonomski i kulturni centar države. Skupština Glavnog grada Podgorica Vam je, na sjednici održanoj 06.10.2014. godine, ukazala povjerenje i izabrala Vas na funkciju Gradonačelnika Podgorice. Koliko je, po Vašem mišljenju, izazovno vršenje funkcije prvog čovjeka Glavnog grada i kakvi su Vaši prvi utisci?

Upravljeti velikim i složenim sistemom kakav je Glavni grad je, prije svega, veoma odgovorno, a samim tim i izazovno. Posebno zbog toga što je Podgorica administrativni centar i najveći grad Crne Gore, pa na nas nijesu upućeni samo Podgoričani, već i sve ostale opštine, bilo da je u pitanju neka vrsta saradnje ili jednostavno preuzimanje iskustava.

Zadovoljan sam kako gradska uprava funkcioniše u prvim mjesecima, jer smo uspjeli da realizujemo sve planirane aktivnosti u protekloj godini i otpočnemo sa realizacijom projekata koji su predviđeni za tekuću godinu. Mogu da kažem da su naši rezultati već vidljivi građanima, i to je ono što me posebno raduje. Svakako da prostora za unapređenje uvijek ima, pa se od samog početka mandata moji saradnici i ja trudimo da sagledamo gdje je sve moguće napraviti poboljšanja, bilo da je riječ o kadrovskim ili tehničkim poboljšanjima.

Naš stalni zadatak je da unapređujemo čitav sistem lokalne samouprave, koji je zapravo glavni servis građana, kako bi on uvijek funkcionisao na najvišem mogućem nivou. U suštini, to je vrlo dinamičan posao koji zahtijeva kontinuiran rad, kao i brojne promjene i osvježjenja i taj posao se nikada ne završava. Vjerujem da će građani uvijek biti u prilici da vide rezultate našeg rada, ali i da daju sopstveni doprinos unapređenju rada gradske uprave.

2. Kao nosilac izvršne vlasti u Glavnom gradu, na kojim ćete aktivnostima naročito insistirati u narednom četvorogodišnjem mandatu, kada su u pitanju najznačajniji razvojni i infrastrukturni projekti? Da li postojeća komunalna infrastruktura može uspješno da prati trendove intezivnog razvoja Glavnog grada?

Cilj gradske uprave u narednom četvorogodišnjem periodu jeste ravnomjeran i uravnotežen razvoj grada, kako bismo građanima obezbijedili jednake uslove i kvalitet života u svakom dijelu Podgorice. To je ono što smo građanima obećali izbornim programom i naša je obaveza da sprovodimo i do kraja realizujemo programske ciljeve kako bismo opravdali povjerenje koje su nam ukazali građani Podgorice.

Prioritet gradske uprave tokom ovog mandata biće **izgradnja postojenja za preradu otpadnih voda i tretman kanalizacionog mulja**, kao najznačajniji razvojni i infrastrukturni projekat sa stanovišta daljeg održivog razvoja Glavnog grada i zaštite životne sredine. U planu je i **realizacija značajnih projekata u oblasti putne i komunalne infrastrukture**, da u partnerskom odnosu sa institucijama zdravstva **unaprijedimo sistem zdravstvene zaštite naših građana**, kao i da u saradnji sa Vladom Crne Gore radimo na **izgradnji obrazovnih institucija**, kako u predškolskom, tako i u osnovnom i srednjoškolskom obrazovanju.

Intenzivno ćemo raditi i na izgradnji nedostajućih sadržaja kojiima ćemo obogatiti kulturni i društveni život Podgorice. Nastavićemo izgradnju započetih projekata i insistirati da se oni realizuju u predviđenom roku, jer Glavni grad redovno izvršava sve obaveze prema investitorima sa kojima su već sklopljeni ugovori. Naš cilj je da, sa jedne strane, sačuvamo ono što su stvarale generacije Podgoričana prije nas, a sa druge strane, da jednako unapređujemo kvalitet života građana u svim djelovima Podgorice i omogućimo dalji dinamičan razvoj Glavnog grada.

3. Neophodan uslov za realizaciju planiranih aktivnosti je stabilno finansiranje lokalne zajednice. Za razliku od najvećeg broja jedinica



lokalne samouprave u Crnoj Gori, Glavni grad nema značajnijih problema sa dugom, odnosno neizmirenim obavezama. Obzirom na izražene probleme u finansiranju najvećeg broja opština, u kom pravcu vidite budući razvoj lokalnih finansija, imajući u vidu sve veće zahtjeve za obezbjeđenjem sredstava za nesmetano funkcionisanje gradskih službi, kao i potrebu finansiranja brojnih razvojnih projekata?

Ostvarenje Budžeta Glavnog grada za 2014. godinu iznosilo je 110 %, što zapravo govori da smo veoma dobro planirali i domaćinski upravljali budžetskim sredstvima Podgorice. To je presudno važno za dugoročnu stabilnost finansija Glavnog grada. Glavni grad nema problema sa dugovanjima, jer sve svoje obaveze bez ikakvih poteškoća redovno izmiruje. ***Sva kreditna zaduženja Glavnog grada su iskorišćena za infrastrukturne projekte***, poput miniobilaznice, izgradnje vodovodnih sistema u gradskim opštinama Tuzi i Golubovci i mosta „Millenium“. Ni ubuduće Podgorica neće imati nikakvih problema u otplati tih dugova, posebno ako imamo u vidu dinamiku ostvarivanja prihoda tokom proteklih godina, kao i činjenicu da od 2016. godine otplata rata po osnovu uzetih kredita opada na godišnjem nivou.

Međutim, ***čestim izmjenama nekih zakonskih propisa*** postepeno su ukidani neki značajni prihodi lokalnih samouprava, ***koji istovremeno nijesu nadomješteni novim***, što je rezultiralo ***konstantnim padom prihoda***. Zbog toga smatram da u narednom periodu lokalne samouprave i državni organi treba da zajedničkim radom dođu do najboljih i najprihvatljivijih zakonskih rješenja,

koja će obezbijediti punu funkcionalnost i finansijsku održivost lokalnih samouprava, u čemu Zajednica opština ima aktivnu ulogu.

4. Koje će aktivnosti lokalna uprava preduzimati u narednom periodu kako bi Glavni grad obezbijedio povoljan poslovni ambijent i bio privlačna destinacija za investitore? Da li postoji potreba za izmjenom postojeće i donošenjem nove prostorno-planske dokumentacije?

Podgorica ima snažnu ambiciju da postane privlačna i atraktivna destinacija za ulaganje, jer će nove investicije sigurno dati snažan zamajac razvoju Glavnog grada i povećanju kvaliteta života građana. Početkom 2014. godine usvojen je ***Prostorno - urbanistički plan Podgorice***, koji važi do 2025. godine i u skladu sa njim biće usvojen i jedan broj ***detaljnih urbanističkih planova***, koji će tretirati određene gradske zone i gradska područja. Ukoliko je za bolji poslovni ambijent neophodna neka izmjena postojeće prostorno – planaske dokumentacije, u skladu sa zakonskim propisima, sigurno ćemo svaki prijedlog pažljivo razmotriti. Takođe, vrlo intenzivno radimo i na ***pronalaženju modaliteta za podsticaj investitorima u određenim biznis zonama***, u kojima će biti stvoreni uslovi da na vrlo jednostavan i efikasan način realizuju svoje biznis ideje.

5. U sastavu Glavnog grada funkcionišu i dvije gradske opštine: Tuzi i Golubovci. Na čemu ćete posebno insistirati kada je u pitanju saradnja sa rukovodstvom gradskih opština, odnosno u kom pravcu vidite budući razvoj na ovim područjima? Koje će se mjere preduzeti kako bi se stimulisao razvoj poljoprivrede na područjima gradskih opština, za šta postoje veliki potencijali?

Gradskim opštinama će biti posvećena posebna pažnja, kako bi bile stvorene sve neophodne pretpostavke da se ***Glavni grad ravnomjerno i uravnoteženo razvija***. Nastavićemo saradnju sa rukovodstvom gradskih opština na realizaciji projekata koji su od vitalnog značaja za valorizaciju svih potencijala kojima raspolažu Tuzi i Golubovci. Planiramo kontinuirano da rješavamo ***probleme vezane za vodosnabdijevanje i da nastavimo izgradnju komunalne i putne infrastrukture u gradskim opštinama***. Na taj način ćemo stvoriti sve neophodne preduslove za kvalitetniji život i, samim tim, stimulativno i podsticajno djelovati na brži razvoj, kako poljoprivrede, tako i ostalih privrednih grada u Tuzima i Golubovcima. Naš cilj je, više puta sam ponovio, uravnotežen i ravnomjeran razvoj čitavog grada i sa svojim saradnicima se trudim da jednaku pažnju posvetimo onome što su potrebe građana na teritoriji čitave Podgorice, pa samim tim ni ljudima u Tuzima i Golubovcima neće nedostajati naše pažnje i pune posvećenosti.



6. Kako vidite saradnju Glavnog grada sa državnim organima i u kom pravcu je potrebna podrška države razvoju Glavnog grada?

Uprava Glavnog grada ima otvorenu i konstruktivnu saradnju sa državnim organima i uvjeren sam da ćemo je dalje unapređivati. To je veoma važno za razvoj Podgorice i čitave Crne Gore, jer Glavni grad treba da bude lokomotiva napretka ukupnog društva. Podrška državnih organa posebno je važna u **dijelu privlačenja stranih investicija i realizaciju kapitalnih projekata** koji će omogućiti da Glavni grad nastavi dinamičan i planski razvoj. Takođe, očekujemo podršku Vlade Crne Gore u realizaciji projekta vijeka za Podgoricu - **izgradnja postojenja za preradu otpadnih voda i tretman kanalizacionog mulja**. Naravno, partnerski odnos sa svim državnim organima i institucijama je jedina sigurna garancija kvalitetnijeg života građana i ukupnog razvoja grada. To nije isključiva privilegija Glavnog grada već, rekao bih, obaveza svih lokalnih samouprava, da kroz saradnju sa državom sagledaju sve mogućnosti za unapređenje svog rada i života u crnogorskim opštinama.

7. Krajem prošle godine konstituisan je novi sastav organa Zajednice opština, kada ste izabrani za predsjednika Skupština Zajednice opština. Kakvo je Vaše mišljenje o ulozi i značaju Zajednice opština za cjelokupni sistem funkcionisanja lokalne samouprave na unutrašnjem i međunarodnom planu? U kom pravcu treba usmjeriti aktivnosti nacionalne asocijacije lokalnih samouprava u narednom periodu?

Velika je čast, a posebno obaveza, biti predsjednik Skupštine Zajednice opština, najvišeg organa nacionalne asocijacije lokalnih samouprava i zato sam zahvalan kolegama na ukazanom povjerenju. Vjerujem da ću sa jednakom posvećenošću obavljati i ovaj zadatak, kao što to radim na mjestu Gradonačelnika Podgorice. Uloga i značaj Zajednice opština veoma su važni za artikulisanje interesa i unapređenje funkcionisanja cjelokupnog sistema lokalne samouprave, kako na domaćem, tako i na međunarodnom planu. Svakako da je naša dodatna obaveza da kroz posao koji obavljamo na nabolji način predstavljamo i afirmišemo stavove i vrijednosti koje će **doprinositi većoj transparentnosti, efikasnosti i finansijskoj održivosti lokalnih samouprava**. Smatram da u tom pravcu treba da budu usmjerene i aktivnosti Zajednice opština u narednom periodu.



Kako prevazići finansijske probleme opština?

Posljednji kvartal 2014. godine obilježen je značajnim aktivnostima koje su imale za cilj unapređenje **normativnog okvira** koji uređuje sistem lokalne samouprave i, posebno, saniranja **stanja u oblasti finansiranja lokalnih samouprava**, kao osnovnom uslovu za njihovo funkcionisanje. Prepoznajući probleme sa kojima se sučavaju lokalne samouprave, Zajednica opština je, preko svojih predstavnika u **Koordinacionom odboru za reformu lokalne samouprave i Savjetu za unapređenje poslovnog ambijenta, regulatornih i strukturnih reformi**, ukazala na **potrebu donošenja** jednog broja zakona od kojih bitno zavisi rad i funkcionisanje lokalnih samouprava (Zakon o lokalnoj samoupravi, Zakon o komunalnim djelatnostima, Zakon o legalizaciji neformalnih objekata).

Takođe je zatraženo da se kroz proces rada na izmjenama zakona kojim se uređuje sistem finansiranja lokalnih samouprava (Zakon o finansiranju lokalne samouprave, Zakon o porezu na nepokretnosti, Zakon o uređenju prostora i izgradnji objekata) **ozbiljno razmotre predlozi dati od strana organa i tijela Zajednice opština**. Posebno je ukazano na potrebu preispitivanja najavljenih mjera vezano za ukidanje naknade za komunalno opremanje kao prihoda opština i na štetne posljedice takve odluke.

Opšta je **ocjena** da se najveći dio opština nalazi u teškoj finansijskoj situaciji koju karakteriše **visok nivo zaduženosti i neizmirenih obaveza**, što izaziva brojne probleme u njihovom funkcionisanju i izvršavanju obaveza utvrđenih zakonom. **Razlozi** koji su izazvali

rast neizmirenih obaveza i duga lokalnih samouprava, naročito nakon perioda investicionog buma u Crnoj Gori su, prije svega: **ekonomska i finansijska kriza; izmjene zakonskih propisa kojim se uređuje sistem finansiranja lokalne samouprave; i visok nivo javne potrošnje na lokalnom nivou.**

Teško stanje u finansijama lokalnih samouprava bilo je povod da Ministarstvo finansija 24.11.2014. godine **organizuje sastanak sa predstavnicima jedinica lokalne samouprave** radi utvrđivanja mjera za saniranje stanja. Takođe, Vlada Crne Gore je na sjednici 04.12.2014. godine razmatrala **Informaciju o stanju javnih finansija i broju zaposlenih na lokalnom nivou** i tim povodom donijela odgovarajuće **zaključke**.

Zaključeno je da je stanje u **finansijama lokalnih samouprava neodrživo**, da urušava ukupan fiskalni sistem, te da je neophodno **preduzeti mjere u pravcu njegovog hitnog saniranja**. Između ostalog, zaključeno je da je neophodno **formirati radni tim**, sačinjen od predstavnika Ministarstva finansija, Zajednice opština i lokalnih samouprava, koji će biti zadužen da, za svaku opštinu ponaosob, koja ima dug po osnovu javnih prihoda, **elaborira stanje duga u cilju njihovog reprogramiranja, i definiše krirerijume za reprogram**, te da **definiše i uputi Vladi na razmatranje prijedlog da se jedan dio dugova opština konvertuje kroz funkcionalnu imovinu u cilju rasterećenja javnih finansija lokalnih samouprava**.



Poreska uprava je zadužena da preduzme **odgovarajuće mjere u cilju obezbjeđivanja podataka o ukupnim poreskim obavezama lokalnih samouprava, javnih preduzeća i ustanova čiji je osnivač opština, zaključno sa 31.12.2014. godine**, te da **primjenjuje zakonske mjere prema svim jedinicama lokalne samouprave, počev od 01.01.2015. godine, koje vrše isplatu zarada bez obračunatih poreza i doprinosa**.

Takođe, zaključeno je da je neophodno **riješiti pitanje uključivanja novoformiranih opština Petnjica i Gusinje u raspodjelu sredstava Egalizacionog fonda za 2015. godinu**, uz obavezu pokretanja **inicijative za podjelu imovine i preuzimanje lokalnih službenika i namještenika između novoformiranih opština i opština iz kojih su se one izdvojile**. Pored ovih, donijeti su i drugi zaključci koji su dostavljeni svim jedinicama lokalne samouprave i Zajednici opština.

Upravni odbor zajednice opština razmatrao je Informaciju o stanju finansija u lokalnim samoupravama i Predlog mjera koji je pripremila Radne grupa obrazovana od strane Upravnog odbora. Imajući u vidu razloge koji su dovele opštine u ovakvu situaciju, Upravni odbor je **ocijenio** da se rješavanju ovog problema mora pristupiti svobuhvatnije, kako bi se obezbijedila održivost sistema finansiranja lokalnih samouprava. U tom pravcu, Upravni odbor Zajednice opština Crne Gore na sjednici od 22.12.2014. godine utvrdio je **Predlog mjera za prevazilaženje teške finansijske situacije u jedinicama lokalne samouprave**, i to:

- 1) **Maksimalno angažovanje jedinica lokalnih samouprava i njihovih poreskih organa uz korišćenje svih zakonskih mehanizama** radi obezbjeđenja što većeg stepena naplate lokalnih javnih prihoda, za šta treba utvrditi konkretan plan aktivnosti na ovom planu;
- 2) **Povećati efikasnost rada i racionalizovati troškove poslovanja na lokalnom nivou**, prvenstveno kroz **optimizaciju broja zaposlenih u lokalnim samoupravama**, a u skladu sa obavezama iz Plana

unutrašnje reorganizacije javnog sektora kojim se planira smanjenje broja zaposlenih od najmanje 10% do kraja 2016. godine. Na ovom planu je neophodno iznaći model uplate doprinosa za penzijsko osiguranje službenicima i namještenicima koji izraze spremnost za odlazak u penziju;

- 3) Razmotriti mogućnost za pomoć Vlade Crne Gore, odnosno Ministarstva finansija jedinicama lokalne samouprave na planu **obezbjeđivanja finansijskih sredstva** neophodnih za rješavanje pitanja **viška zaposlenih na lokalnom nivou** u vidu bespovratne pomoći ili obezbjeđivanjem kredita po povoljnijim uslovima;
- 4) Osnovicu za obračun zarada lokalnih službenika i namještenika uskladiti sa **obračunskom vrijednošću** utvrđenom za obračun **zarada za državne službenike i namještenike** (za jedinice lokalne samouprave koje imaju neizmirene obaveze);
- 5) Razmotriti mogućnosti da Vlada Crne Gore, odnosno Ministarstvo finansija **omogući poravnanje - otpis duga ili dijela duga** koji jedinice lokalne samouprave imaju po osnovu **neplaćenih poreza i doprinosa na zarade prema državi**;
- 6) Obavezati sve državne organe, državna preduzeća i javne ustanove i druge institucije na državnom nivou **da izmire dugovanja prema jedinicama lokalne samouprave**, odnosno preduzećima i ustanovama čiji je osnivač opština, odnosno obezbijediti kompenzaciju međusobnih obaveza i potraživanja;
- 7) Razmotriti mogućnost da Vlada Crne Gore, odnosno Ministarstvo finansija preuzme obaveze po osnovu **kredita za koje se opštine duže po osnovu nabavke vatrogasnih vozila, a koja je nabavila država za potrebe opština**;
- 8) Razmotriti mogućnost za pomoć Vlade Crne Gore, odnosno Ministarstva finansija na planu obezbjeđivanja i sprovođenja **reprograma obaveza prema bankama po osnovu kreditnih zaduženja za kapitalne investicije** (utvrđivanjem nižih stopa, dužeg perioda otplate, grejs perioda, i sl);



- 9) Razmotriti mogućnost za pomoć Vlade Crne Gore, odnosno Ministarstva finansija na planu obezbjeđivanja **održivog reprograma ostalih obaveza jedinica lokalne samouprave prema drugim dobavljačima** (posebno državnim preduzećima);
- 10) Da Vlada Crne Gore, odnosno Ministarstvo održivog razvoja i turizma i Ministarstvo finansija zatraže od Skupštine Crne Gore da se po hitnom postupku donese **Zakon o komunalnim djelatnostima** koji se nalazi u skupštinskoj proceduri još od novembra 2011. godine, a kojim se uvodi **komunalna naknada** kao značajan prihod za jedinice lokalne samouprave, čime bi se ojačao fiskalni kapacitet lokalnih samouprava.
- 11) Da Ministarstvo finansija što prije pripremi **zakonske propise** kojima se uređuje sistem finansiranja lokalnih samouprava - **Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o finansiranju lokalne samouprave** i sistem utvrđivanja, naplate i kontrole osnovnog sopstvenog prihoda – poreza na nepokretnosti - **Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na nepokretnosti**. Prilikom definišanja odredbi u zakonima, neophodno je sagledati i ugraditi predloge koji su dati od strane Zajednice opština, u ime svih opština, a koji su u funkciji jačanja fiskalnog kapaciteta lokalne samouprave.
- 12) Da Ministarstvo finansija prilikom utvrđivanja rješenja u Zakonu o izmjenama i dopunama Zakona o finansiranju lokalne samouprave obavezno razmotri mogućnost **povećanja visine sredstava Egalizacionog fonda** kao mehanizma za finansijsko izjednačavanje opština, odnosno jednog od najznačajnijih izvora sredstava opština sa slabijim fiskalnim kapacitetom.
- 13) Da Ministarstvo finansija prilikom koncipiranja zakonskih rješenja iz oblasti finansiranja lokalnih samouprava obavezno ugradi predlog Zajednice opština za uspostavljanje **mehanizma za jačanje finansijske sposobnosti jedinica lokalne samouprave da koriste sredstava IPA fondova kroz formiranje revolving fonda**, a kojim će se

osigurati predfinansiranje EU projekata za opštine koje nemaju finansijski kapacitet da obezbijede ta sredstva.

- 14) Da Ministarstvo održivog razvoja i turizma prilikom izrade **Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata** uvaži stav Zajednice opština u odnosu na najavljenje mjere ukidanja naknade za komunalno opremanje, odnosno da se ovaj prihod zadrži u sistemu javnih prihoda kao osnovni prihod namijenjen opremanju građevinskog zemljišta;
- 15) Zavisno od ishoda po predloženim mjerama 1-14, utvrditi objektivno održiv rok za **primjenu zakonskih obaveza u pogledu isplata zarada u bruto iznosu** na nivou svih jedinica lokalnih samouprava koje se susrijeću sa problemima u finansiranju, javnih preduzeća i ustanova čiji su one osnivač počev od 01.09.2015. godine.

Predlog mjera Upravnog odbora dostavljen je Vladi Crne Gore, Ministarstvu finansija, Ministarstvu unutrašnjih poslova i Poreskoj upravi na dalje razmatranje. U međuvremenu, shodno Zaključku Vlade, na nivou Ministarstva finansija je formiran **Radni tim** sačinjen od predstavnika ovog ministarstva, Zajednice opština i lokalnih samouprava, čiji je zadatak da **elaborira stanje duga za svaku opštinu koja ima dug po osnovu poreza i doprinosa, u cilju njihovog reprogramiranja, da definiše kriterijume za reprogram, te da uputi Vladi na razmatranje predlog da se jedan dio dugova opština konvertuje kroz funkcionalnu imovinu u cilju rasterećenja javnih finansija lokalnih samouprava**. Radni tim je već otpočeo aktivnosti na realizaciji mjera kojim bi trebalo da se obezbijedi funkcionalan i održiv sistem finansiranja lokalnih samouprava. Takođe, od strane Zajednice opština upućen je **zahtjev Predsjedniku Skupštine Crne Gore da u dnevni red sjednice Skupštine u što kraćem roku uvrsti Predlog Zakona o komunalnim djelatnostima i Predlog Zakona o legalizaciji neformalnih objekata**.



Zajedničkim djelovanjem ka konsolidaciji javnih finansija na lokalnom nivou

Problemi u finansiranju sa kojima se suočavaju jedinice lokalne samouprave u Crnoj Gori u fokusu su interesovanja kako lokalnih samouprava i njihove asocijacije, tako i Vlade Crne Gore i resornih ministarstava. U prilog ovome govori i činjenica da su, kao nastavak aktivnosti započetih krajem prošle godine, 29.01.2015. godine u Podgorici organizovana dva sastanka na ovu temu.

Prvo je održan **sastanak predsjednika opština, gradonačelnika i generalnog sekretara Zajednice opština** radi utvrđivanja jedinstvenog stava u odnosu na **Predlog mjera** za prevazilaženja teške finansijske situacije i problema u funkcionisanju jedinica lokalne samouprave, koje je u decembru mjesecu 2014. godine usvojio Upravni odbor Zajednice opština i dostavio Vladi Crne Gore i resornim ministarstvima. Svi predsjednici opština su još jednom jednoglasno podržali utvrđene mjere, uz dodatni predlog da se iznađe rješenje za uplatu poreza i doprinosa za službenike i namještenike koji stiču pravo na odlazak u penziju, što je ocijenjeno kao važno na planu smanjenja broja zaposlenih i dogovorili jedinstveni nastup po ovim pitanjima na sastanku sa resornim ministrima.

Nakon ovog sastanka, ministar finansija **dr Radoje Žugić** i ministar unutrašnjih poslova **mr Raško Konjević** održali su sastanak sa predsjednicima opština i predstavnicima Zajednice opština, u cilju definisanja narednih koraka u saniranju finansijske situacije i obezbjeđenju uslova za nesmetano funkcionisanje lokalnih samouprava.

Na sastanku je naglašeno da lokalna samouprava predstavlja važan segment javne potrošnje i da je bitan činilac ukupne makroekonomske stabilnosti, te da je potrebna intenzivnija saradnja između svih partnera u kreiranju stabilnog i održivog sistema finansiranja u opštinama.

Ministar finansija dr Radoje Žugić još jednom je izrazio spremnost Vlade da izađe u susret i pomogne svim opštinama koje iskazuju spremnost i odlučnost u rješavanju naraslih finansijskih opterećenja, ali da se, shodno Zaključcima Vlade, neće tolerisati akumulacija novih dugova, niti neracionalno i neodgovorno trošenje budžetskih sredstava.

Ministar Raško Konjević je ukazao na obaveze utvrđene Planom unutrašnje reorganizacije javnog sektora u djelu koji se tiče jedinica lokalne samouprave u pogledu povećanja efikasnosti rada i racionalizacije troškova

poslovanja, uz optimizaciju broja zaposlenih u lokalnim samoupravama i oslobađanja od viška zaposlenih. Akcenat je stavljen i na potrebu jačanja transparentnosti i efikasnosti administrativnog postupanja.

Generalni sekretar Zajednice opština Refik Bojadžić i potpredsjednik Upravnog odbora Aleksandar Žurić, Predsjednik Opštine Bijelo Polje su, u ime svih predsjednika i gradonačelnika, govorili o Predlogu mjera koje je utvrdio Upravni odbor Zajednice opština, kojom prilikom su posebno istakli značaj podrške Vlade na planu rješavanja krucijalnih pitanja od kojih zavisi održivo funkcionisanje lokalnih samouprava.

Posebna pažnja je bila posvećena pitanjima koja se odnose na mogućnost **reprograma duga lokalnih samouprava**. U tom pravcu zaključeno je da će Ministarstvo finansija u komunikaciji sa jedinicama lokalnih samouprava definisati period za koji se može zaključiti ugovor o reprogramu, kao i dinamiku plaćanja reprogramiranih obaveza.

Takođe, za opštine sa ograničenim mogućnostima valorizacije raspoloživih resursa u kratkom roku, koji se u najvećoj mjeri odnose na imovinu, predloženo je da se istim omogući duži rok za izmirivanje obaveza. U tom kontekstu, za potrebe podsticanja razvoja najugroženijih opština, Vlada je otpočela pregovore sa komercijalnim bankama, kako bi se pomenutim samoupravama omogućili povoljniji uslovi kreditiranja i time obezbijedilo njihovo nesmetano funkcionisanje.

Učesnici su se saglasili o potrebi izrade plana za svaku opštinu kojim bi bilo tretirano pitanje tehnoloških viškova i obezbjeđenja sredstava za njihovo finansiranje.

Zaključeno je da Radni tim koji je, shodno Zaključku Vlade, obrazovao Ministar finansija, a koji čine predstavnici Ministarstva finansija i Zajednice opština, nastavi dalji rad na definisanju kriterijuma za reprogram duga, utvrdi predlog pojedinačno za svaku opštinu, kao i da sagleda Predloga mjera koje je dala Zajednica opština za saniranje stanja i obezbjeđenje održivosti finansiranja opština, te da o tome da predlog nadležnim državnim organima.

Imajući u vidu težinu i značaj problema, te potrebu kontinuiranog zajedničkog djelovanja na njegovom rješavanju, dogovorena je intezivnija komunikacija Ministarstva finansija, Zajednice opština i jedinica lokalne samouprava na ovom planu u narednom periodu.



Učešće Zajednice opština na sjednici Savjeta za unapređenje poslovnog ambijenta, regulatornih i strukturnih reformi

Zajednica opština je u svojstvu člana učestovala u radu XXVII sjednice *Savjeta za unapređenje poslovnog ambijenta, regulatornih i strukturnih reformi Vlade Crne Gore*, koja je održana 26. novembra 2014. godine u Podgorici.

Na sjednici su, između ostalog, *razmatrane i dvije inicijative koje je podnijela Zajednica opština*:

1. Inicijativa za uspostavljanje održivog sistema upravljanja građevinskim zemljištem i finansiranja lokalnih samouprava kao preduslova za kreiranje povoljnog poslovnog ambijenta - Inicijativom je ukazano da je *uređeno građevinsko zemljište* neophodan uslov ne samo za *razvoj investicionih aktivnosti*, već i za *obavljanje komunalnih djelatnosti*, koje su zakonom utvrđene kao *djelatnosti od javnog interesa* i nezamjenjiv uslov života i rada lokalnog stanovništva i svih subjekata koji privređuju na teritoriji lokalne samouprave. Ukazano je, takođe, na neodrživost opredjeljenja supstitucije izgubljenih sredstva od naknade za komunalno opremanje kroz povećanje stope poreza na nepokretnosti. Naime, analizom uporednih pokazatelja o ostvarenju prihoda po osnovu naknade za komunalno opremanje i prihoda po osnovu poreza na nepokretnosti za period 2008-2012. godina, utvrđeno je da je *prihod po osnovu naknade za komunalno opremanje prosječno 2,5 puta veći od prihoda po osnovu poreza na nepokretnosti*, pa željeno povećanje poreza na nepokretnosti prevazilazi fiskalni kapacitet poreskih obveznika i dovelo bi do značajnog smanjenja stepena naplate. Inicijativom je ukazano i na *značaj gradske rente*, tj. dijela naknade koji se ubira po osnovu lokacijske povoljnosti i dostupnosti javnim sadržajima koji utiču na povećanje kvaliteta života građana i obavljanja privrednih djelatnosti.

Istaknuto je da su *opštine*, kroz svoje *odluke o proglašenju biznis zona*, odluke kojim se uređuju pitanja naknada za komunalno opremanje i dr. odluke, utvrdile mogućnosti za oslobađanje investitora od plaćanja naknade za komunalno opremanje i predvidjele brojne druge olakšice u pravcu stimulisanja investicionih aktivnosti na području opština u funkciji bržeg ekonomskog razvoja. Zaključeno je da *ukidanje naknade za komunalno opremanje građevinskog zemljišta* neće dovesti do unapređenja poslovnog ambijenta i privlačenja novih investicija na lokalnom nivou. Naprotiv, sprovođenje ovakvih rješenja *dovešće do urušavanja sistema uređivanja građevinskog zemljišta, onemogućavanja planskog rada na pripremi i komunalnom opremanju građevinskog zemljišta u skladu sa planovima*, što će za posljedicu imati *destimulativan ambijent za investitore i negativno se odraziti na održivost lokalnih finansija*.



Povodom razmatranja ove inicijative, Savjet je zaključio da se formira *Radno tijelo sa zadatkom da preispita utvrđene i najavljene mjere u oblastima uređivanja građevinskog zemljišta, obavljanja komunalnih djelatnosti i finansiranja lokalnih samouprava*, a u cilju stvaranja povoljnog poslovnog ambijenta i privlačenja investicija na lokalnom nivou, kao i obezbjeđivanja održivog sistema finansiranja lokalnih samouprava, te da o tome *pripremi izvještaj sa predlogom mjera sa prvu narednu sjednicu Savjeta*.

2. Inicijativa za uspostavljanje mehanizma za jačanje finansijske sposobnosti jedinica lokalne samouprave za korišćenje sredstava IPA fondova - U procesu pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji značajna sredstva se opredjeljuju od strane EU kroz IPA fondove čiji je cilj podrška i pomoć centralnim i lokalnim vlastima u sprovođenju reformi i usvajanju i dostizanju standarda EU. Uslov za korišćenje EU sredstava je da opština obezbijedi određeni iznos sredstava za *predfinansiranje i koofinansiranje projekata* koji se finansiraju iz evropskih fondova, što, na žalost, značajan broj jedinica lokalne samouprave nije u prilici da obezbijedi zbog teške finansijske situacije u njihovim budžetima. Da bi se prevazišao ovaj problem, Zajednica opština je ukazala na potrebu formiranja *„revolving fonda“*, kao instrumenta pomoću kojeg bi se opštinama koje nijesu u prilici da obezbijede *sredstva za predfinisiranje projekata*, obezbijedila potrebna pomoć i tako značajno unaprijedila apsorpciona sposobnost opština da koriste sredstava iz evropskih fondova.

Povodom razmatranja ove inicijative, zaključeno je da se zaduži Ministarstvo finansija da u fazi *pripreme Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o finansiranju lokalne samouprave razmotri mogućnost formiranja „revolving fonda“*.

Inicijativa za hitno donošenje zakona

Zajednica opština je uputila Skupštini Crne Gore **Inicijativu** da se **Predlog Zakona o komunalnim djelatnostima** i **Predlog Zakona o legalizaciji neformalnih objekata po hitnom postupku uvrste u dnevni red sjednice Skupštine**.

1. Organizovanje komunalnih djelatnosti je jedna od osnovnih obaveza i odgovornosti lokalne samouprave. Pitanje odgovornosti za funkcionisanje sistema komunalnih djelatnosti kroz obezbjeđenje kontinuiteta, kvaliteta, obima, ali i razvoja, je izvorna nadležnost lokalne samouprave. **Zakon o komunalnim djelatnostima**, kao osnovni pravni akt koji uređuje komunalnu oblast, donešen je 1995. godine, u drugačijem pravno-političkom i privrednom ambijentu. Pokazalo se da u novonastalim uslovima ovaj zakon ne može da obezbijedi uspostavljanje odnosa u komunalnoj oblasti na sveobuhvatan, sinhronizovan i jasan način, tako da pojedine odredbe predstavljaju prepreku u obavljanju i razvoju komunalnih djelatnosti, kako za organe lokalne uprave, tako i za javna komunalna preduzeća.

U cilju prevazilaženja nedostataka postojećeg zakona, Vlada Crne Gore je u oktobru 2011. godine utvrdila

Predlog Zakona o komunalnim djelatnostima i uputila Skupštini Crne Gore na razmatranje i usvajanje. U pogledu rješenja iz Predloga Zakona o komunalnim djelatnostima, od posebnog značaja za lokalnu samoupravu izdvajamo sljedeće:

- utvrđivanje nove numeracije komunalnih djelatnosti sa preciznim opisom svake pojedinačne komunalne djelatnosti;
- utvrđivanje ovlaštenja jedinici lokalne samouprave da, prema specifičnim potrebama lokalnog stanovništva, određene poslove i usluge proglasi komunalnim djelatnostima i obezbijedi njihovo organizovano pružanje;
- potpuno nov način uspostavljanja organizacione strukture pružaoca komunalnih usluga, u skladu sa zakonskom obavezom o transformaciji javnih preduzeća;
- jasno prepoznavanje nosioca svojinsko-pravnih ovlaštenja nad komunalnom infrastrukturom, a u skladu sa Ustavom Crne Gore i Zakonom o državnoj imovini;
- utvrđivanje preciznih elemenata za određivanje cijena komunalnih usluga, na bazi ekonomske isplativosti;



- uvođenje novog prihoda - **komunalne naknade** - za finansiranje komunalnih djelatnosti zajedničke komunalne potrošnje i investiciono i tekuće održavanje opreme i sredstava za obavljanje ovih djelatnosti, koji se sada finansiraju iz tekućih prihoda budžeta lokalnih samouprava, što je jedan od uzročnika visokog nivoa neizmirenih obaveza i zaduženosti jedinica lokalne samouprave. Ova naknada bi trebalo, praktično, da bude supstituent naknade za korišćenje građevinskog zemljišta koja je ukinuta od 1. januara 2009. godine.

Kako je ovo jedan od najznačajnijih propisa za funkcionisanje lokalne samouprave, Zajednica opština je u više navrata resornim ministarstvima (Ministarstvu unutrašnjih poslova i Ministarstvu održivog razvoja i turizma) i kroz rad Vladinih tijela (Koordinacionog odbora za reformu lokalne samouprave i Savjeta za unapređenje poslovnog ambijenta, regulatornih i strukturnih reformi) ukazivala na značaj ovog zakonskog propisa i na potrebu njegovog što bržeg donošenja. Međutim, i pored svega toga, Predlog Zakona o komunalnim djelatnostima se još uvijek nalazi u skupštinskoj proceduri.

2. Predlog Zakona o legalizaciji neformalnih objekata se nalazi u skupštinskoj proceduri od septembra 2012. godine. Regulisanje statusa neformalnih objekata je od posebnog interesa za lokalne samouprave koje, shodno Zakonu o lokalnoj samoupravi i Zakonu o uređenju prostora i izgradnji objekata, u okviru sopstvenih poslova uređuju građevinsko zemljište i stvaraju uslove za izgradnju objekata. Pored toga, prihod od naknada utvrđenih u Predlogu Zakona (naknada za komunalno opremanje građevinskog zemljišta, naknada za izgradnju regionalnog sistema vodosnabdijevanja na teritoriji opština Crnogorskog primorja i naknada za legalizaciju) u značajnom bi uticalo na poboljšanje finansijske situacije lokalnih samouprava.

Imajući u vidu značaj odnosnih zakonskih propisa za sistem i funkcionisanje jedinica lokalne samouprave, **Upravni odbor Zajednice opština** na sjednicama održanim 9. i 22. decembra 2014. godine zadužio je Sekretarijat Zajednice opština da **Skupštini Crne Gore** podnese inicijativu da se Predlog Zakona o komunalnim djelatnostima i Predlog Zakona o legalizaciji neformalnih objekata **po hitnom postupku uvrste u dnevni red sjednice Skupštine**.

Obezbijediti opštinama mogućnost da se izjasne!

Zajednica opština Crne Gore je pisanim putem upoznala Vladu Crne Gore sa problemom sa kojim se suočavaju jedinice lokalne samouprave, a koji se tiče mogućnosti učešća u kreiranju strateškog, planskog i normativnog okvira bitnog za njihovo funkcionisanje.

Naime, **Zakonom o lokalnoj samoupravi**, u **članu 13**, propisano je da se u pripremi zakona i drugih akata kojima se **utvrđuju položaj, prava i obaveze lokalne samouprave**, naročito u oblastima utvrđenim ovim zakonom, **obezbjeđuje izjašnjavanje opština**, dok je u **članu 122a** utvrđena **obaveza državnih organa** da u postupku pripreme zakona i drugih propisa i opštih akata kojima se **uređuju položaj, prava i obaveze lokalne samouprave, nacрте, odnosno predloge zakona i drugih akata dostave opštini na izjašnjenje u roku koji ne može biti kraći od 15 dana od dana dostavljanja**.

U posljednje vrijeme Zajednica opština uočava **zabrinjavajući trend** da značajan broj ministarstava i drugih državnih organa nacрте, odnosno predloge propisa i drugih akata ne dostavlja jedinicama lokalne samouprave na izjašnjenje ili skraćuje rokove za izjašnjenje na 3-5 dana, pravdajući svoje postupanje primjenom Uredbe o načinu i postupku sprovođenja javne rasprave u pripremi zakona. Ne umanjujući značaj i razloge za sprovođenje javne rasprave na transparentan način, kako uređuje i pomenuta Uredba, prilikom izjašnjavanja na nacрте i predloge zakona od interesa za lokalnu samoupravu, Zajednica opština je resornim ministarstvima više puta ukazala da se primjenom odnosne Uredbe ne može dovoditi u pitanje sprovođenje propisa višeg reda - u ovom slučaju Zakona o lokalnoj samoupravi, kao ni da se državni organi ne mogu osloboditi obaveze dostavljanja jedinicama lokalne samouprave nacрте, odnosno predloga zakona i drugih akata na izjašnjenje u zakonom utvrđenom roku. I pored učinjenih napora od strane Zajednice opština, ovaj trend se, na žalost, nastavlja.

Upravni odbor Zajednice opština je, tim povodom, razmatrao Informaciju koju je pripremio Sekretarijat Zajednice opština, pa je, u vezi sa tim, zadužio Generalnog sekretara da o problemu nesprovođenja Zakona o lokalnoj samoupravi obavijesti **Vladu Crne Gore**, radi preduzimanja mjera kojim će obezbijediti da ministarstva i drugi državni organi koji vrše pripremu zakona i drugih propisa od interesa za lokalnu samoupravu **dosljedno primjenjuju odredbe čl. 13 i 122a Zakona o lokalnoj samoupravi** i na taj način omogućiti jedinicama lokalne samouprave da učestvuju u kreiranju sistemskog okvira važnog za funkcionisanje lokalne samouprave.

Amandamni na Predlog Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na nepokretnosti

Vlada Crne Gore utvrdila je **Predlog Zakona o izmjenama i dopunama Zakon o porezu na nepokretnosti** i isti dostavila Skupštini Crne Gore radi razmatranja i donošenja. Budući da se Zakonom uređuje sistem utvrđivanja, naplate i kontrole poreza na nepokretnosti kao osnovnog sopstvenog prihoda jedinica lokalne samouprave, Zajednica opština Crne Gore je, polazeći od uloge zastupnika njihovih interesa pred državnim organima, razmotrila Predlog Zakona i na isti **podnijela Amandmane Skupštini Crne Gore**, odnosno nadležnom **Odboru za ekonomiju, finansije i budžet**. Amandmane na Predlog Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na nepokretnosti pripremila je **Komisija za finansiranje lokalne samouprave**, a na osnovu predloga dobijenih iz opština i ranije dostavljenog Izjašnjenja na Nacrt Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na nepokretnosti.

Amandmanima je poseban akcenat dat na **utvrđivanje donje granice stope poreza na nepokretnosti**. Komisija za finansiranja lokalne samouprave smatra da treba zadržati važeća zakonska rješenja u odnosu na granice stope poreza na nepokretnosti, pa je, između ostalih, podnijela Amandman na član 4 Predloga Zakona.

Članom 4 Predloga Zakona se predlaže **povećanje donje granice stope poreza na nepokretnosti sa 0,10% na 0,25%**, što će prouzrokovati značajno veće opterećenje **poreskih obveznika na koje se odnosi osnovna stopa oporezivanja**, odnosno znatno manji stepen naplate prihoda po osnovu poreza na nepokretnosti. Lokalne samouprave su i do sada imale mogućnost utvrđivanja većih stopa poreza na nepokretnosti (0,10 do 1%), ali su u svojim opštinskim odlukama primjenjivale realne stope koje odgovaraju snazi poreskih obveznika, odnosno koje su realno naplative. Utvrđivanjem većeg donjeg limita stope poreza na nepokretnosti se samo teorijski stvaraju uslovi za znatno veće mogućnosti za korićenje

kapaciteta poreza na nepokretnosti koje se ne mogu primijeniti i biti održivi u praksi. Ovako utvrđena donja granica stope poreza proizveće posebno negativan uticaj na poreske obveznike na sjeveru zemlje, čiji je nivo životnog standarda niži od državnog prosjeka, te prouzrokovati masovno odbijanje plaćanja poreza. **Važeće stope poreza na nepokretnosti primjerene su sadašnjem ekonomskom trenutku i snazi poreskih obveznika, te da bi svako njihovo značajnije povećanje imalo za posljedicu veće poresko opterećenje poreskih obveznika, a samim tim i manji stepen naplate ovih prihoda.**

Donja granica stope poreza na nepokretnosti koja je utvrđena Predlogom Zakona je **neprihvatljiva**, naročito kada je u pitanju oporezivanje zemljišta, pomoćnih objekata, magacinskih objekata, garaža, podruma, i sl. Praksa je pokazala da primenom i najniže do sada važeće poreske stope od 0,10% za navedene kategorije nepokretnosti dolazi do obračuna velikih iznosa poreza, koje je nemoguće naplatiti. **Podizanjem najniže poreske stope sa 0,10% na 0,25% lančano će se prouzrokovati podizanje ostalih stopa koje su do sada bile veće od najnižih, što će imati za krajnju posljedicu značajan rast opterećenja poreskih obveznika i manji stepen naplate prihoda od poreza na nepokretnosti.** Amandmanom se zato predlaže zadržavanje važećeg zakonskog rješenja po kojem će se **poreska stopa kretati u rasponu od 0,10% do 1,00%.**

Amandmanima se, takođe, predlaže **utvrđivanje obaveze plaćanja poreza na nepokretnosti za sekundarni stambeni objekat, odnosno stan za koji vlasnik ima sklopljen ugovor o zakupu sa turističkom agencijom i ostvarenu prosječnu popunjenost od 60 dana na godišnjem nivou**, čije oslobađanje je utvrđeno u članu 6 Predloga Zakona.

Naime, članom 6 Predloga Zakona se uvodi novi član 9c Zakona kojim se propisuje da se za sekundarni stambeni objekat, odnosno stan poreska stopa može uvećati do 150% u odnosu na utvrđenu stopu, osim za objekte navedene u prethodnom stavu.

Komisija je mišljenja da odredbe o oslobađanju plaćanja poreza na ove sekundarne objekte treba brisati, iz razloga što navedeni uslovi **ne mogu biti osnov za oslobađanje obaveze plaćanja poreza na nepokretnosti, već jedino turističke takse.** Porez na nepokretnosti se plaća na zemljište, objekte, posebne djelove stambene zgrade, i sl., dakle na nepokretnosti, a ne na djelatnost, koja činjenica nije uzeta u obzir prilikom definisanja ovakvog člana u Predlogu Zakona.



Lokalne samouprave su posvećene razvoju turizma na lokalnom nivou. Davanjem mogućnosti za izdavanje odobrenja za obavljanje ugostiteljske djelatnosti vlasnicima sekundarnih stambenih jedinica (strancima i uopšte nerezidentima) uklonjena je barijera za stavljanje ovakvih objekata u funkciju turizma. Napominjemo da su jedinice lokalne samouprave, na predlog Ministarstva održivog razvoja i turizma, vlasnike ovih objekata oslobodile obaveze plaćanja turističke takse. **Poreski ambijent za obavljanje ove djelatnosti na lokalnom nivou je, dakle, već aposolutno stimulativan.**

Jasno je da turistički promet (i u privatnom smještaju) utiče na povećanje BDP, te da iz tog razloga treba kreirati stimulatívni ambijent, ali samo smanjenje stope poreza ne nepokretnosti uz uslov da se objekat najmanje 60 dana izdaje turistima, ne može stimulisati vlasnike tih objekata da obavljaju ugostiteljsku djelatnost u njima. **Ova mjera može isključivo proizvesti prostor za manipulacije ugovorima sa turističkim agencijama, odnosno rezultirati smanjenjem lokalnih javnih prihoda, a ne nikako povećanjem turističkog prometa.** Ovakvom formulacijom dovode u neravnopravan položaj i vlasnici sekundarnih stambenih objekata koji nemaju ovakve ugovore sa turističkim organizacijama, a posebno vlasnici manjih i starijih nepokretnosti koje su naslijeđene u ostavinskim postupcima.

Članom 7 Predloga Zakona propisuje se da se porez na nepokretnosti ne plaća na građevinske objekte i posebne djelove stambene zgrade i svojini investitora koji se u poslovnim knjigama iskazuju kao „investicije u toku“ ili „zalihe gotovih proizvoda“ i koji su namijenjeni za dalju prodaju u periodu od tri godine od godine za koju je izdata građevinska dozvola.

Ovako definisane norme znače suštinsko **davanje povoljnosti građevinskim kompanijama i stvaraju uslove za neplaćanje, odnosno odlaganje plaćanja poreskih obaveza.** Nezavisno od pitanja računovodstvenih standarada, vodile se nepokretnosti u poslovnim knjigama investitora kao zalihe, investicije u toku ili stalna imovina, te **nepokretnosti se imovina koja fizički tereti prostor i kao takva mora biti oporezivana,** a najkasnije u roku od 2 godine od godine izdavanja građevinske dozvole, koji rok je Komisija predložila svojim Amandmanom. Ovo, tim prije, što se radi o objektima, odnosno posebnim djelovima stambene zgrade koje investitor najčešće i prije početka izgradnje, unaprijed proda na tržištu.

Kako bi se spriječile eventualne zloupotrebe, odnosno izbjegavanje obaveze plaćanja poreza na nepokretnosti **na sve novosagrađene objekte, bez obzira da li su građeni za vlastite potrebe ili za prodaju,** Amandmanom je takođe predloženo da se precizno utvrdi da se ovo poresko oslobođenje odnosi **samo na pravna ili fizička lica za koja je kao osnovna djelatnost u Centralnom registaru privrednih subjekata upisana izgradnja stambenih i nestambenih zgrada,** budući da se u katastru nepokretnosti svi novosagrađeni objekti



upisuju sa osnovom sticanja „građenje“, bez obzira na namjenu tih objekata.

Članom 8 Predloga Zakona propisano je da se porez na nepokretnosti utvrđuje rješenjem nadležnog organa lokalne uprave do 30. aprila tekuće godine. Na ovako definisanu normu, Komisija za finansiranje lokalne samouprave je podnijela Amandman kojim se predlaže zadržavanje važećeg zakonskog rješenja u odnosu na **rok za donošenje poreskog rješenja,** odnosno omogućava poreskom organu da porez može utvrditi, **po pravilu, do 31. maja,** tj. tokom čitave godine **po pravilu, do 31 maja tekuće godine,** tj. tokom čitave godine.

Komisija je mišljenja da je **nepotrebno utvrđivanje preciznog roka za donošenje poreskog rješenja,** prije svega, iz razloga što poreski obveznici nakon utvrđenog roka predaju poreske prijave, pa samim tim ne bi mogli biti zaduženi za tekuću godinu. Pored toga, prilikom utvrđivanja poreza na nepokretnosti kod pravnih lica nakon predaje poreske prijave od strane poreskog obveznika, poreski organ mora provjeriti istu, od Sekretarijata za urbanizam i građevinarstvo ili Ministarstva održivog razvoja i turizma kada je zemljište u pitanju dobiti informaciju da li je isto u obuhvatu planske dokumentacije i da li je privedeno namjeni, te omogućiti stranci učešće u postupku prilikom utvrđivanja poreza po važećim zakonskim propisima, koje aktivnosti u većini slučajeva ne mogu biti završene u roku utvrđenom u Predlogu Zakona.

Pored navedenih, podnijeti su drugi amandmani koji se odnose na: preciznije definisanje pojma poreskog obveznika; nadležnost za utvrđivanje oblika i sadržaja poreskih prijava i za pravna i za fizička lica; način podnošenja poreskih prijava, i dr.

Imajući u vidu potrebu donošenja podzakonskih akata i opštinskih odluka, koje je propise neophodno donijeti da bi se stvorili uslovi za implementaciju Zakona o porezu na nepokretnosti, uz poštovanje zakonske procedure prilikom donošenja ovih propisa do kraja godine koja prethodi godini za koju se utvrđuje poreska obaveza, Komisija za finansiranje je podnijela i Amandman kojim se utvrđuje **rok za primjenu ovog Zakona počev od 01. januara 2016. godine.**

Najbolje prakse u lokalnoj samoupravi u Crnoj Gori u 2014. godini



Zajednica opština Crne Gore je tokom 2014. godine, u saradnji sa Ministarstvom unutrašnjih poslova i uz podršku Organizacije za evropsku bezbjednost i saradnju, Misija u Crnoj Gori (OEBS), sedmu godinu zaredom, realizovala Program „**Najbolje prakse u lokalnoj samoupravi u Crnoj Gori**“.

Program Najbolje prakse daje mogućnost svim jedinicama lokalne samouprave da pokažu primjere svoje dobre prakse i predstave inovativna rješenja u pružanju usluga građanima čiji kvalitet života je u velikoj mjeri određen kvalitetom usluga koje im pružaju lokalne vlasti. Jedinice lokalne samouprave u Crnoj Gori na pravi način prepoznaju ciljeve ovog Programa koji postaje sastavni dio razvojnih procesa na lokalnom nivou, doprinoseći podizanju standarda lokalnih samouprava u pružanju usluga, promovisanju inovacija i modernizaciji rada, odnosno stvaranju jakog građanskog društva kroz promovisanje sposobne i odgovorne lokalne uprave.

Rukovodeći se principima aktuelnosti pojedinih tema i potrebama građana i privrede za kvalitetnim i kontinuiranim servisima u različitim oblastima, za 2014. godinu su utvrđene **četiri tematske oblasti za prijavljivanje dobrih praksi** i utvrđeni **opšti i posebni kriterijumi** koje moraju da ispune kandidovane prakse da bi dobile status najbolje prakse. Na otvoreni javni poziv **10 jedinica lokalne samouprave** prijavilo se sa **15 primjera dobre prakse**.

Prezentacije kandidovanih praksi od strane predstavnika opština izvršena je Izbornom panelu na sastanku održanom 01.12.2014. godine u Podgorici. **Izborni panel**

je na osnovu izvršenih prezentacija i datih pojašnjenja i odgovora na pitanja o pojedinim aspektima praksi, shodno kriterijumima za izbor, na sjednici od 03.12.2014. godine donio **Odluku o izboru najboljih praksi u lokalnoj samoupravi u Crnoj Gori za 2014. godinu**.

Ceremonija povodom dodjele nagrada za Najbolje prakse u lokalnoj samoupravi u Crnoj Gori za 2014. godinu održana je 16.12.2014. godine u **Regionalnoj školi za državnu upravu (ReSPA) u Danilovgradu**.

U uvodnom dijelu svečanosti govorili su: **Aleksandar Žurić**, potpredsjednik Upravnog odbora Zajednice opština Crne Gore i predsjednik Opštine Bijelo Polje, Ambasadorica **Janina Hrebičkova**, šefica Misije OEBS-a u Crnoj Gori, **Dragan Pejanović**, sekretar Ministarstva unutrašnjih poslova i **Svetlana Vuković**, direktorica Uprave za kadrove.

Kako je istaknuto, Program Najbolje prakse omogućava da se prepoznaju, promovišu i nagrade svi oni primjeri koji se realizuju u našim opštinama, a koji su posebnog kvaliteta i inovativnosti, te da se kao takvi promovišu široj javnosti i, posebno, ostalim jedinicama lokalne samouprave. Time crnogorske lokalne samouprave pokazuju opredijeljenost i posvećenost lokalnih vlasti dostizanju evropskih standarda u radu, čime daju najbolji doprinos integraciji Crne Gore u Evropsku uniju.

Naglašeno je da predstavnici lokalnih samouprava, na prigodnim skupovima i svečanostima, rado ističu činjenicu da su njihove opštine dobitnici ovog prestižnog priznanja i da nagrada na neki način lokalnim zajednicama služi kao legitimacija i potvrda kvaliteta rada i inovativnosti u

pružanju različitih usluga građanima. Kako je Program Najbolje prakse već dovoljno afirmisan na lokalnom nivou i na pravi način prepoznat kao dobar i siguran način za unapređenje rada, opšte je uvjerenje da će lokalne samouprave i u narednom periodu biti itekako zainteresovane za učešće u realizaciji ovog projekta.

Nakon uvodnih obraćanja, **Odluku o izboru najboljih praksi u lokalnoj samoupravi u Crnoj Gori za 2014. godinu** je, u ime Izbornog panela, saopštio **Refik Bojadžić**, Generalni sekretar Zajednice opština.

1. Najbolja praksa u oblasti „Stvaranje povoljnog poslovnog okruženja za privlačenje investicija na lokalnom nivou“ je praksa:

- **Prijestonice Cetinje - „Program podsticaja „INVEST IN CETINJE“**



Luka Jovičević

Prijestonica Cetinje je uspostavljanjem tri komplementarna mehanizma uspjela da kreira povoljan poslovni ambijent koji je doprinio oživljavanju privrednih aktivnosti i otvaranju novih radnih mjesta, čime se značajno uticalo na poboljšanje uslova za život i rad građana Cetinja.

Uspostavljanjem „One Stop Shop“ servisa, investitori sve procedure u gradskoj upravi, nakon prikupljanja potrebne dokumentacije, mogu okončati u roku od najviše 48 sati; kreiranjem dvije biznis zone i izradom paketa stimulativnih mjera fiskalnih i finansijskih podsticaja, Prijestonica Cetinje je obezbijedila povoljan poslovni ambijent koji je kao takav i prepoznat od strane investitora. Primjenom navedenih mjera, Prijestonica Cetinje je doprinijela otvaranju preko 200 novih radnih mjesta tokom 18 mjeseci njihove primjene, uz najave dodatnih 500 novih radnih mjesta u narednom periodu.

Imajući u vidu buduće pozitivne rezultate, **specijalna nagrada** u oblasti „Stvaranje povoljnog poslovnog okruženja za privlačenje investicija na lokalnom nivou“ dodijeljena je **Opštini Žabljak** za praksu „Izgradnja sportske dvorane“.



Vasilije Jakšić

Izgradnjom sportske dvorane na Žablaku su stvoreni preduslovi za valorizaciju turističkih i sportskih potencijala ovog područja, odnosno za razvoj turističke privrede i niza drugih privrednih aktivnosti kojima će se unaprijediti uslovi života mladih i sportista na Žablaku, odnosno kojima će se doprinijeti sadržajnijoj ponudi turistima.

Izgradnja dvorane posebno je uticala na rješavanje problema nedostatka sadržaja zabavnog i sportskog karaktera, a stvoren je prostor za realizaciju brojnih projekata od značaja za Opštinu Žabljak i unapređenje poslovnog ambijenta za razvoj privrednih djelatnosti i otvaranje novih radnih mjesta na sjeveru države, što će, u konačnom, značajno doprinijeti ravnomjernijem regionalnom razvoju Crne Gore.

2. Najbolja praksa u oblasti „Transparentnost rada lokalne samouprave u funkciji borbe protiv korupcije na lokalnom nivou“ je praksa:

- **Glavnog grada Podgorica - „Jačanje partnerstva sa građanima u postupku donošenja opštih akata i razvojnih planova Glavnog grada“**



Mišela Manojlović

Zbog potrebe obezbjeđivanja većeg stepena transparentnosti i građanske participacije u vršenju javnih poslova koji su od neposrednog značaja za život građana i koji im omogućava potpuniju integraciju u proces utvrđivanja i sprovođenja politike lokalne zajednice, Glavni grad Podgorica je preduzeo značajne aktivnosti u pravcu povećanja stepena informisanosti građana o postupku donošenja akata i razvojnih planova, povećanja stepena konsultovanja građana u njihovoj pripremi i izradi, utvrđivanja medija plana u programu rada organa uprave sa definisanom ciljnom grupom na koju će ti akti najviše uticati, a naročiti akcenat je dat na davanju povratnih informacija građanima o njihovim predlozima i sugestijama.

Glavni grad Podgorica je na primjeru izrade Lokalnog plana akcije za mlade Glavnog grada (2014-2019) uspostavio dobru praksu uključivanja mladih ljudi u proces kreiranja lokalne politike za mlade i izgradnje povjerenja u lokalnu upravu koja tu politiku kreira na bazi njihovih predloga i sugestija, uz poštovanje specifičnosti u mehanizmima komunikacije i poštovanje njihovog prava na povratnu informaciju.

3. **Najbolja praksa u oblasti „Energetska efikasnost u lokalnoj samoupravi“, je praksa:**

- **Opštine Tivat, „Unaprijeđenje energetske efikasnosti kroz aktivnosti lokalne samouprave“**



Petar Vujović

Opština Tivat je donošenjem strateških dokumenata iz oblasti energetske efikasnosti definisala strategiju i set mjera koje doprinose smanjenju potrošnje energije i uspostavljanju sistema energetskog menadžmenta, čime je lokalna samouprava pokazala svoje opredjeljenje ka stvaranju uslova koji će doprinijeti održivom razvoju i zaštiti životne sredine.

Podizanje nivoa svijesti lokalnog stanovništva o mogućim uštedama i benefitima korišćenja alternativnih vidova energije; smanjenje visine naknade za komunalno

opremanje zemljišta za investitore koji koriste sisteme sunčeve energije; subvencionisanje kamatnih stopa za kredite koje bi lokalno stanovništvo koristilo za termoizolaciju objekata i zamjenu stolarije; postavljanje tzv. "solarne pečurke"; formiranje regionalne kancelarije za energetska efikasnost; učešće u zajedničkoj akciji na uspostavljanju pomorskog transporta brodovima na solarni pogon, itd., su samo neke od aktivnosti koje Opština Tivat preduzima, odnosno koje će preduzeti u narednom periodu na kreiranju povoljnog ambijenta u kome će energetska efikasnost biti stil života, a ne obaveza.

4. **Najbolja praksa u oblasti „Razvoj i pružanje socijalnih usluga na lokalnom nivou“, je praksa:**

- **Opštine Pljevlja – „Pružanje socijalnih usluga u opštini Pljevlja“.**



Slavica Krstajić

Realizacijom primjera dobre prakse, Opština Pljevlja je značajno unaprijedila uslove života marginalizovanih grupa na teritoriji opštine kroz planiranje i uspostavljanje socijalnih servisa koji će na lokalnom nivou odgovoriti potrebama ranjivih grupa građana i njihovoj socijalnoj uključenosti.

Imajući u vidu broj ranjivih grupa u ukupnoj populaciji (lica u stanju socijalne potrebe, stari, OSI, beskućnici, žene žrtve nasilja, i dr.) i potrebu zaštite ovih ciljnih grupa, Opština Pljevlja je uspostavila određene institute podrške i zaštite, odnosno stvorila uslove da na osnovu definisanih potreba građana, obezbijedi jednokratne socijalne pomoći; razvija servise podrške starima, omogućavajući im da slobodno biraju svoj stil života, da vode nezavisan život u svom domu i prirodnom okruženju; stvori osnovne uslove za okupljanje osoba sa invaliditetom; osnuje ustanove za djecu i mlade sa smetnjama u razvoju, odnosno da realizuje brojne aktivnosti utvrđene lokalnim strateškim dokumentima kojima se regulišu pitanja marginalizovanih grupa na teritoriji opštine.

Izrada i upravljanje projektima

U Bijelom Polju je od 24. do 26. decembra 2014. godine i od 14. do 16. januara 2015. godine održana obuka na temu „**Izrada i upravljanje projektima**“. Obuku je organizovala **Zajednica opština Crne Gore**, uz podršku **Uprave za kadrove**, a na zahtjev jedinica lokalne samouprave sa sjevera Crne Gore.

Cilj obuke je unapređenje kapaciteta opština iz sjevernog regiona Crne Gore za pripremu i upravljanje projektima koji se finansiraju iz IPA fondova.

Predavači na obuci bili su: **Darko Mrvaljević**, koordinator Mreže opštinskih projekt menadžera i šef Tima za upravljanje projektima u Opštini Danilovgrad i **Dijana Anđelić**, član Mreže opštinskih projekt menadžera, koja je ujedno agažovana na izradi projekata u Opštini Pljevlja. Predavači posjeduju sertifikat za trenera za izradu i upravljanje projektima, kao i veliko iskustvo u izradi i upravljanju projektima finansiranim iz EU fondova. Obuku je u prvom dijelu pohađalo 17, a u drugom 14 predstavnika iz opština: **Pljevlja, Rožaje, Petnjica, Kolašin i Žabljak**.

Program obuke bio je prilagođen potrebama polaznika, pa su obuhvaćene sve faze projektnog ciklusa. Učesnici su bili podijeljeni u tri radne grupe na teme: **turizam, infrastruktura i zaštita životne sredine**. Nakon prezentacija predavača, učesnici su imali priliku da kroz rad u grupama urade praktične vježbe za svaku fazu projekta.

U prvom dijelu obuke učesnici su se upoznali sa početnim fazama izrade projekta: definisanje problema, analiza pravnog okvira, definisanje problemskog drveta, identifikacija i uključivanje zainteresovanih strana. U okviru izrade logičke matrice, učesnici su naučili kako se definiše opšti i specifični cilj, koji su očekivani rezultati projekta i aktivnosti kojima se postiže cilj projekta.

U drugom dijelu obuke detaljno je predstavljena logička matrica kroz identifikaciju pretpostavki kao spoljašnjih uslova koji utiču na realizaciju projektnih aktivnosti. Učesnici su kroz praktične vježbe definisali indikatore, tj. pokazatelje realizovanih aktivnosti, kao i izvore njihove verifikacije. Predstavljen je primjer poziva za projekte i detaljno je pojašnjeno uputstvo za podnosiocje projektnih zahtjeva.

Predavači su podsjetili da opštine moraju biti registrovane u **PADOR-u (Potential Applicant Data On-Line Registration)**, **on-line bazi podataka koju Evropska komisija koristi za ocjenu finansijske podobnosti opštine koja učestvuje u pozivu za predloge projekata**. Učesnici su se upoznali sa metodom popunjavanja aplikacionog formulara, pojedinačno kroz svaku stavku, sa posebnim osvrtom na budžet projekta.

Predavači su u okviru svake vježbe navodili praktične primjere projekata koje su implementirali u svojim opštinama, posebno naglašavajući probleme sa kojima su se susretali u postupku izrade projekta i davali precizna razjašnjenja na pitanja učesnika.

Na kraju, predstavljeni su **dostupni EU fondovi za IPA II programski period 2014-2020**.

Učesnici su u evaluacionim formularima ocijenili obuku kao visoko kvalitetnu i korisnu za njihov dalji rad, te da je obuka značajno doprinijela unapređenju njihovog znanja u ovoj oblasti. Takođe, pohvalili su stručnost, pripremljenost i posvećenost predavača, kao i Zajednicu opština za dobru organizaciju obuke i spremnost da odgovori na potrebe opština.



Aktivnosti Mreže opštinskih projekt menadžera

Zajednica opština je pokrenula inicijativu za uspostavljanje **mreže opštinskih projekt menadžera**, koja će biti realizovana u okviru projekta "Tehnička pomoć lokalnoj samoupravi u Crnoj Gori, faza II".

Cilj uspostavljanja **mreže opštinskih projekt menadžera** je stvaranje platforme za stalnu razmjenu iskustava o implementaciji projekata, prvenstveno onih koji se finansiraju iz fondova Evropske unije, kao i da se pruži podrška za sticanje novih znanja učesnika učenjem jednih od drugih, gdje menadžeri sa više iskustva mogu prenijeti znanje ostalima. Konačno, mreža će biti potpomognuta **kako bi se razvile zajedničke projektne ideje i motivisana da sprovedi projekte u partnerstvu, i na taj način obezbjedi veći pristup EU fondovima**. Članovi mreže će koristiti svoje znanje da **pomognu Zajednici opština i, prije svega, njenim članicama u programiranju EU sredstava, kao i u upravljanju odobrenim projektima**. Tim tehničke pomoći će, u okviru projekta, tehnički i administrativno podržati uspostavljanje i funkcionisanje mreže, dok će Sekretarijat Zajednice opština, uz podršku najaktivnijih članova mreže, preuzeti organizaciju i obezbijediti dalje funkcionisanje mreže nakon završetka projekta Tehničke pomoći.

Drugi sastanak Mreže

U Budvi je, u periodu 10-12 decembra 2014. godine, održan drugi sastanak Mreže. Na veoma sadržajnom trodnevnom sastanku članovi Mreže (delegirani od strane jedinica lokalne samouprave), eksterni eksperti, te predstavnici Zajednice opština Crne Gore su razmatrali Plan rada Mreže za 2015. godinu, kao i operativne smjernice za njeno efikasno funkcionisanje. Tim povodom je zaključeno da je **Mreža značajan resurs**, te da će kroz više aktivnosti, koje će prije svega biti usmjerene na **formulisanje projektnih predloga opština u procesu programiranja finansijske podrške Evropske unije (IPA fondovi)**, kao i **razmjeni znanja i vještina među opštinama, doprinijeti aktivnijem učešću lokalnih samouprava u ukupnom procesu evropskih integracija Crne Gore**.

Delegirani predstavnici opština (projekt menadžeri koji se u lokalnim upravama bave pripremom i implementacijom EU projekata) **za koordinatora Mreže opštinskih projekt menadžera Crne Gore** izabrali su **Darka Mrvaljevića**, šefa Tima za upravljanje projektima Opštine Danilovgrad.

Na sastanku su razmatrani načini rada i djelovanja u oblastima programiranja i pripreme projekata, procedura javnih nabavki po EU pravilima, kao i finansijskog upravljanja i izvještavanja. Zaključeno je da iskustva članova Mreže mogu biti veoma korisna svim lokalnim samoupravama, kao i ostalim zainteresovanim subjektima na državnom nivou (Zajednica opština Crne Gore, Ministarstvo vanjskih poslova i evropskih integracija, Ministarstvo unutrašnjih poslova, Ministarstvo finansija, drugi organi držane uprave) u dijelu ispunjavanja njihovih obaveza u pregovaračkom procesu pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji).



Voda projekta tehničke pomoći lokalnoj samoupravi **Fabio Drago** je opštinskim projekt menadžerima predstavio **evropsku regionalnu politiku i finansijske instrumente za njeno sprovođenje koje će Crna Gora moći da koristi kada bude članica EU**. Takođe se osvrnuo i na istorijat ove značajne komponente ukupnog razvoja zemalja Evropske unije, te praktična iskustva i naučene lekcije iz njenog višedecenijskog implementiranja.

Predstavnici Ministarstva ekonomije, **Miodrag Latković** i **Amer Nokić**, prisutnima su predstavili projekat „**Upravljanje regionalnim razvojem u Crnoj Gori**“, odnosno elektronsku bazu razvojnih projekata u kojoj jedinice lokalne samouprave, shodno Zakonu o regionalnom razvoju, unose realizovane projekte, kao i one čija je implementacija predviđena u narednom periodu. Ova prilika je iskorišćena za razmjenu mišljenja o praktičnim izazovima u svakodnevnoj upotrebi baze podataka od strane opština, te mogućnostima njenog efikasnijeg korišćenja u cilju razmjene informacija i kvalitetnijeg planiranja međuopštinskih projekata.

Sastanku mreže je prisustvovala i **delegacija Ministarstva vanjskih poslova i evropskih integracija i Ministarstva unutrašnjih poslova** u sastavu: **generalni direktor Generalnog direktorata za koordinaciju programa pomoći EU Ivana Petričević, direktor Direkcije za programiranje i nadgledanje Instrumenta pretpristupne pomoći Ivana Vujošević i direktor Direkcije za programe prekogranične saradnje Ivana Glišević-Đurović, te načelnik Sektora za implementaciju projekata u Direktoratu za međunarodnu saradnju i evropske integracije MUP-a Tanja Ostojić**.

Zajednički je ocijenjena potreba bliže koordinacije aktivnosti u dijelu programiranja podrške Evropske unije i sagledavanju potreba lokalnih zajednica. U tom kontekstu, dogovorena je saradnja na konkretnim aktivnostima u narednoj godini.

Učešće Mreže u programiranju podrške Evropske unije

Nakon sastanka u Budvi, u komunikaciji sa Ministarstvom unutrašnjih poslova (MUP) dogovoreno je da Zajednica opština Crne Gore (ZOCCG) uzme aktivno učešće u radu **Sektorske radne grupe za planiranje i programiranje Instrumenta pretpristupne podrške 2014 – 2020 (IPA II) – Sektor demokratija i upravljanje**, kojom koordinira Ministarstvo unutrašnjih poslova.

Nakon sagledavanja nacrt dokumenta, 30. decembra 2014. godine u prostorijama MUP-a, održan je sastanak predstavnika ZOCCG i MUP-a gdje su predstavljene osnovne sugestije Zajednice opština, odnosno Mreže na Nacrt Sektorskog planskog dokumenta (SPD-a).

Početkom 2015. godine kroz rad Mreže i Sekretarijata Zajednice opština definisane su sugestije i komentari na Nacrt SPD-a. Isti su upućeni MUP-u radi uključivanja u tekst dokumenta.

Pored promjene formata SPD-a, sve sugestije i komentari Zajednice opština su se našli u dokumentu. Najznačajnije sugestije su vezane za **afirmaciju rada i uloge Mreže opštinskih menadžera, mogućnostima za pilot projekte u cilju pripreme za strukturne fondove EU, problematike usvajanja i implementacije evropskih standarda i zakonodavstva u oblastima iz nadležnosti lokalne uprave, koncesija, elektronske uprave, komunalnih djelatnosti i naknada, programskog budžetiranja i slično**.

Na sastanku sektorske radne grupe od 23. januara 2015. godine dogovoreno je da:

- Da svi predstavnici institucija uključenih u Sektorsku radnu grupu dostave predloge projekata sa osnovnim informacijama (naziv, aktivnosti, budžet, period programiranja i implementacije) do 27.01.2015.godine,
- Da MUP izvrši unos primljenih projekata u SPD i isti dostavi Ministarstvu vanjskih poslova i evropskih integracija na dalje postupanje,
- Da se nakon toga dogovori rad na Akcionim dokumentima (projektnim predlozima).

U skladu sa dogovorom, Zajednica opština Crne Gore je, u saradnji sa Mrežom, MUP-u dostavila pet projektnih ideja, i to: priprema lokalnih uprava za učlanjenje u EU i strukturne fondove; uspostavljanje katastra vodovoda za komunalnu infrastrukturu (vodovod, sanitarna i atmosferska kanalizacija); unapređenje upravljanja učinkom (performance management) u opštinskim administracijama u skladu sa EU standardima; unapređenje lokalne uprave kroz implementaciju elektronskih usluga građanima i privrednim subjektima i unapređenje upravljanja lokalnim javnim finansijama – programsko budžetiranje i koncesione naknade.

Naredni sastanak Mreže opštinskih projekt menadžera održava se 4 - 5.februara 2014. u Kolašinu i planirano je da se na njemu, između ostalog, radi na akcionim dokumentima vezanim za gore navedene projektne ideje.

Na sastanku će, takođe, biti riječi o finansiranju iz EU fondova kroz Sektor regionalnog razvoja, kao i o iskustvima novih članica EU u korišćenju strukturnih fondova.

Studijske posjete Briselu u okviru LAF Programa

Komitet regiona EU i Direktorat za proširenje, preko Jedinice za lokalnu upravu nastavljaju sa aktivnostima organizovanja studijskih posjeta Briselu lokalnih i regionalnih vlasti sa područja Zapadnog Balkana. U okviru studijskih posjeta, učesnici posjećuju institucije EU i susreću se sa vodećim predstavnicima lokalnih i regionalnih vlasti, kako bi se što bolje upoznali sa stavovima EU na lokalnom i regionalnom nivou.

Studijske posjete za crnogorske lokalne samouprave organizuje Delegacija EU u Crnoj Gori, u saradnji sa Zajednicom opština Crne Gore. Tokom novembra i decembra 2014. godine, organizovane su tri studijske posjete na sljedeće teme:

- **Održivi javni prevoz**

Studijska posjeta na temu **Održivi javni prevoz**, organizovana je od 10. do 12. novembra, u Briselu. Delegacija crnogorskih lokalnih vlasti bila je sastavljena od predstavnika: **Glavnog grada Podgorica** i opština **Budva, Kotor, Herceg Novi i Ulcinj**.

Pored opštih informacija o funkcionisanju i načinu odlučivanja u institucijama Evropske unije, učesnicima studijske posjete je predstavljena pravna regulativa i inicijative EU u oblasti javnog prevoza. Učesnici su imali priliku da se upoznaju sa principima po kojima se izrađuju planovi za uspostavljanje održivog gradskog prevoza, kao i sa primjerima dobre prakse u gradovima zemalja članica EU, kao što su Španija, Portugalija, Bugarska, Belgija i Njemačka. Posebno je naglašena potreba za uključivanjem civilnog društva i javnosti prilikom donošenja lokalnih dokumenata u ovoj oblasti, a u cilju uspješne realizacije planova za održivo upravljanje javnim prevozom.

- **Rodna ravnopravnost i prava LGBT osoba**

Studijska posjeta na temu **Rodna ravnopravnost i prava LGBT osoba** organizovana je od 24. do 26. novembra u Briselu. U studijskoj posjeti su učestvovali predstavnici



Glavnog grada Podgorica i opština **Kotor, Pljevlja i Zajednice opština Crne Gore**.

Ova studijska posjeta je imala za cilj da bliže upozna predstavnike lokalnih samouprava iz zemalja Zapadnog Balkana i Turske sa relevantnim evropskim zakonodavstvom u oblasti zaštite ljudskih prava i rodne ravnopravnosti. Prezentovani su principi i akcioni planovi za implementaciju Evropske povelje o ravnopravnosti žena i muškaraca na lokalnom nivou. Učesnici su se upoznali sa mogućim modelima saradnje lokalnih samouprava i civilnog društva u borbi protiv diskriminacije LGBT osoba. Predstavljeni su primjeri dobre prakse u poštovanju rodne ravnopravnosti i prava LGBT osoba u Holandiji i Švedskoj, kao i lokalna dokumenta koja su usvojena u Holandiji u ovoj oblasti.

- **Zaštita prirode na lokalnom nivou**

Studijska posjeta na temu **Zaštita prirode na lokalnom nivou** je organizovana od 8. do 10. decembra u Briselu. U studijskoj posjeti su učestvovali predstavnici **Glavnog grada Podgorica, Prijestonice Cetinje** i opština **Danilovgrad i Žabljak**.

Cilj ove studijske posjete bio je da se učesnici upoznaju sa zakonodavstvom EU koji se odnosi na zaštitu prirode i upravljanje životnom sredinom, kao i sa primjerima dobre prakse u zemljama EU u ovoj oblasti. Posebna pažnja posvećena je uspostavljanju i organizovanju NATURA 2000 ekološke mreže. Učesnicima je predstavljena uloga i obaveze lokalnih samouprava u implementaciji i upravljanju ekološkom mrežom, kao i modeli izrade Procjene uticaja na životnu sredinu. Bila je to prilika da učesnici studijske posjete prošire svoja znanja kako informacijama iz zemalja regiona, tako i iz zemalja članica EU, da međusobno razmjenju iskustva i dobiju nove ideje u cilju što efikasnije zaštite životne sredine.



Radionice na temu

Uređenje prostora i izgradnja objekata u lokalnoj samoupravi



Zajednica opština Crne Gore i Ministarstvo održivog razvoja i turizma, uz podršku Organizacije za evropsku bezbjednost i saradnju, Misija u Crnoj Gori (OEBS), organizovali su u periodu oktobar-decembar 2014. godine za sve jedinice lokalne samouprave šest dvodnevni radionice na temu „**Primjena Zakona o uređenju prostora i izgradnji objekata u lokalnoj samoupravi**“.

Na radionicama su predstavnici Ministarstva održivog razvoja i turizma predstavili **reformu u ovoj oblasti u periodu 2008- 2014. godine**, u dijelu koji se odnosi na projektovanje i reviziju tehničke dokumentacije, izdavanje građevinskih dozvola, izvođenje radova, stručnog nadzora nad izvođenjem radova i izdavanje upotrebnih dozvola. Takođe, osvrnuli su se na **položaj Crne Gore na listi „Lakoće poslovanja“ Svjetske banke**. Predstavljena je važeća **zakonska regulativa**, odnosno najnovije izmjene i dopune Zakona o uređenju prostora i izgradnji objekata iz 2014. godine. Poseban osvrt dat je primjeni **principa „jednog šaltera“ i „javnosti i transparentnosti“** u radu lokalnih uprava. Takođe, prezentovani su i **Pravilnik o načinu izrade, razmjeri i bližoj sadržini tehničke dokumentacije**, kao i **Pravilnik o načinu vršenja revizije idejnog i glavnog projekta**, gdje je posebno ukazano na novine u odnosu na postojeće pravilnike. Posebno je prezentovan **elektronski potpis na tehničkoj dokumentaciji**. Na radionici su ukratko predstavljeni i **tipski modeli Odluka** koje su lokalne samouprave, shodno Zakonu o uređenju prostora i izgradnji objekata, bile u obavezi da donesu. Svim učesnicima na radionicama je dostavljena brošura sa ovim modelima, koju je pripremila Zajednica opština, u saradnji sa Ministarstvom održivog razvoja i turizma, uz finansijsku podršku Organizacije za evropsku bezbjednost i saradnju, Misija u Crnoj Gori (OEBS).

Tema radionice je bila i **pristupačnost objekata na lokalnom nivou u javnoj upotrebi licima smanjene pokretljivosti i licima sa invaliditetom**. Osim predstavnika sa lokalnog i centralnog nivoa, ovom dijelu radionice prisustvovali i rukovodioci javnih preduzeća i javnih ustanova čiji je osnivač jedinica lokalne samouprave, kao i predstavnici nevladinih organizacija koje se bave pitanjima lica sa invaliditetom. Predstavnici Ministarstva prezentovali su Zakon o uređenju prostora i izgradnji objekata u dijelu koji reguliše pristupačnost, odnosno ukazali na obavezu svih organa na lokalnom nivou da svoje objekte prilagode za nesmetan pristup, kretanje, boravak i rad licima smanjene pokretljivosti i licima sa invaliditetom. Cilj ovog dijela radionice je bio da se dobije uvid u stanje prilagođenosti javnih objekata osobama sa invaliditetom i informacije o aktivnostima koje jedinice lokalne samouprave namjeravaju da preduzmu na tom planu. Takođe je ukazano na zakonsku obavezu po kojoj su lokalne samouprave bile u obavezi da donesu **Odluku o postavljanju, odnosno građenju i uklanjanju pristupnih rampi, liftova i sličnih objekata za pristup i kretanje lica smanjene pokretljivosti i lica sa invaliditetom**.

Predstavnicu NVO „Udruženja paraplegičara Podgorice“ je nizom fotografija prezentovala pozitivne i negativne primjere u praksi u dijelu pristupačnosti objekata u javnoj upotrebi i pritom istakla da je lična, ali i društvena odgovornost da lica smanjene pokretljivosti postanu sastavni dio društva i svakodnevnog života, i u tom cilju se objekti moraju učiniti pristupačnim, kako bi se stvorilo jednako okruženje za sve i ostvarila ravnopravnost osoba sa invaliditetom i njihovo uvođenje u redovne tokove života.

Na radionicama je ukupno učestvovalo 162 predstavnika lokalnih samouprava, javnih preduzeća i ustanova, kao i nevladinih organizacija.



Glavni grad Podgorica



Osnov za kvalitetan iskorak

U savremenim društvima, **sport** je veoma važno područje ljudske aktivnosti i predstavlja najširi društveni pokret u kojem lokalna zajednica ima vitalni značaj, s obzirom da ona učestvuje u **finansiranju sportskih organizacija, izgradnji i održavanju sportskih objekata, podsticaju talenata, organizovanju različitih nivoa sportskih događaja i manifestacija i doprinosi cjelokupnom razvoju i promociji sporta i rekreacije**, kao važne društvene potrebe i djelatnosti. **Glavni grad Podgorica** je nedvosmisleno određen prema sportu kao jednom od primarnih područja u sistemu razvoja grada. Stoga će na jednoj od prvih narednih sjednica lokalnog parlamenta biti usvojen **Program razvoja sporta od 2015 do 2019**, koji će odrediti jasne i ostvarive pretpostavke kao bitnog činioca ukupnog razvoja grada. Obaveza izrade Programa, nije očigledno, proizašla samo iz Zakona o sportu, kojim je propisano da se za ostvarivanje javnog interesa i ciljeva u sportu utvrđuju: dugoročne potrebe lokalnog stanovništva; razvojni prioriteti; dinamika realizacije; organizacione, finansijske i administrativne mjere za ostvarivanje programa, koji se finansiraju, odnosno sufinansiraju iz budžeta lokalnih samouprava.

Ne slučajno, malo koji dokument je, u posljednje vrijeme, tokom javne rasprave izazvao toliku pažnju kao **Nacrt Programa razvoja sporta 2015-2019**. Samo na centralnoj javnoj raspravi prisustvovalo je preko 60 sportskih radnika, odbornika, predstavnika sportskih saveza i klubova, nevladinih organizacija. Njih 15, svojim učešćem u raspravi, pored komplimenata za kvalitetan sadržaj dokumenta, nastojalo je da prijedlozima i sugestijama dodatno podignu nivo ovog strateškog dokumenta.

Nacrtom ovog dokumenta obuhvaćeni su, odnosno analizirani i definisani strateški ciljevi razvoja takmičarskog, školskog, rekreativnog sporta (sporta za sve) i sporta osoba sa invaliditetom. S dužnom pažnjom tretirano je stanje i potrebe sportskih objekata i stručnih kadrovi u sportu.

Ovaj strateški dokument sadrži **analizu pokazatelja trenutnog stanja sporta**, kao i **procjenu mogućih i nužnih promjena u budućnosti i jasno definisanje krajnjih ciljeva koji se žele ostvariti do 2019. godine**.

Nesporno je da je Podgorica i centar sportskog života u kojoj egzistira 527 klubova. Najmasovniji i najrasprostranjeniji su fudbalski, košarkaški, rukometni, teniski, borilački sportski klubovi, posebno karate, džiu-džica i džudo. FK "Budućnost" je jedini klub registrovan kao profesionalni, dok su svi ostali klubovi organizovani kao udruženja građana i po tome spadaju u amaterske sportske klubove, mada u nekim klubovima iz popularnih sportova, kao što su fudbal, košarka, odbojka i rukomet, većina igrača imaju profesionalne ugovore.

Jedan od njihovih ključnih **problema predstavlja obezbjeđenje finansijskih sredstva za trenažni proces i za takmičenje**. Sponzorstvo od strane privrednih subjekata je neredovno i nedovoljno, velikim dijelom i zbog nepostojanja stimulativnih propisa za veća ulaganja u sport. Pored finansijskih problema u takmičarskom sportu, u Podgorici postoje problemi i sa drugim bitnim pretpostavkama za razvoj pojedinih sportova, kao što su **prostor i oprema, a i stručni-trenerski kadrovi**. Broj visokoobrazovanih kadrova sa odgovarajućim trenerskim licencama manje-više u svim sportovima je nedovoljan, a posebno je nepovoljno što je taj nedostatak najistaknutiji u radu sa mlađim kategorijama.

Zato Nacrt Programa pledira za **utvrđivanje polaznih osnova za kategorizaciju vrhunskih sportista, uz uvažavanje realne pozicije (težinu) nekog sporta na međunarodnom planu**. Status sportista i trenera u vrhunskom i kvalitetnom sportu potrebno je preciznije definisati. Nedostatak kontrolnih mehanizama omogućava angažman nedovoljno stručnim licima. Finansiranje klubova u Podgorici nije do kraja uređeno, zato je **neophodno definisati dugoročne prioritete na nivou grada i, na osnovu kategorizacije sportova, u Budžetu planirati sredstva za njihovo finansiranje**. U Podgorici je prisutan veliki broj privatnih sportskih škola, u raznim





sportskim disciplinama, a najviše u fudbalu i košarci, izvan zvaničnog sistema sportskih saveza. Očigledno, dominantan je njihov finansijski motiv.

Ovim dokumentom predviđa se **bolja saradnju klubova sa školama i uvođenje reda u sistem pionirskih i omladinskih takmičenja**. Razvoj i unapređenje dječijeg sporta potenciran je kroz masovno uključivanje djece u raznovrsne vannastavne aktivnosti u predškolskim ustanovama; obezbjeđivanje uslova da se u vrtićima organizuje rad školica sporta, a u školama slobodne aktivnosti (sportske sekcije), planiraju prema interesovanju učenika; unapređenje sistema školskih sportskih takmičenja; podsticanje organizovanja masovnih akcija u kojima mogu da učestvuju sva djeca; obezbjeđenje adekvatnijih uslova za realizaciju vanškolskih i vančasovnih aktivnosti (kros, izlet, skijanje, zimovanje, logorovanje), i dr.

Dužnu pažnju ovaj dokument posvećuje i **društvenom statusu sportske rekreacije** koja, nažalost, još uvijek nije primjerena potrebama čuvanja i unapređenja zdravlja. „**Sport za sve**“ u Evropi doživljava sve veću ekspanziju u funkciji poboljšanja ukupnog kvaliteta života, pa je stoga realno očekivati povećanje broja aktivista u sportskoj rekreaciji i kod nas. U tom pogledu neophodno je vraćanje objekta za sportsku rekreaciju njihovoj prvobitnoj namjeni; omogućavanje društvima za sportsku rekreaciju više slobodnih termina u školskim sportskim dvoranama, kao i profesionalno angažovanje stručnih kadrova za realizaciju sportsko-rekreativnih programa i kampanja koje imaju za cilj promociju zdravog načina života i sprovođenje masovnih sportsko – rekreativnih manifestacija na javnim terenima i u prirodnim uslovima. Nacrt Programa potencira izgradnju **tzv. polivalentnih sportskih objekata** koji, pored svoje osnovne funkcije, mogu biti i mjesta okupljanja odraslih osoba i osoba starije životne dobi.

U Podgorici je izgrađeno nekoliko značajnih sportskih objekata. Međutim, generalno gledajući sportski objekti se nalaze u prilično lošem stanju. Moderna i funkcionalno

uređena infrastruktura sportskih objekata jedan je od ključnih preduslova za ostvarenje sportskih rezultata i uspjeha sportista. Mada je **Strateškim planom razvoja Glavnog grada Podgorica 2012-2017**, predviđena realizacija većeg broja sportskih objekata nerealno je u ovim uslovima očekivati da se svi realizuju u naznačenom roku.

Prioriteti su: **izgradnja istočne tribine Gradskog stadiona, dva fudbalska stadiona na Zlatici, stadion na Zabjelu i stadion u Tološima, natkrivanje otvorenog bazena SC "Morača", kao i biciklističke staze na dva biciklistička koridora.**

U velikom broju klubova stručne poslove obavljaju nestručna ili nedovoljno stručna lica, iako je samo u Podgorici 36 lica sa diplomama iz oblasti sporta nezaposleno. Program predviđa da se posebnim pravilnikom definiše ko i pod kojim uslovima može obavljati trenerske i ostale stručne poslove u sportu, te da se kvalitetnije riješi pitanje socijalnog, ekonomskog i radnopravnog statusa trenera i drugih stručnih kadrova.



Kvalitet Nacrata ovog strateškog dokumenta je njegova vizija na osnovu koje sport u Podgorici treba da postane dostupan svim građanima, da kroz obezbjeđivanje adekvatnih uslova podstakne razvoj talentovanih sportista, unaprijedi stručno - pedagoški rad i podstakne zapošljavanje visokokvalifikovanih stručnih kadrova i vrhunskih sportista, i da se što više organizuju značajne i masovne sportske manifestacije, kao i da se izgradnjom novih i rekonstrukcijom postojećih sportskih objekata, kako u gradu tako i u naseljenim mjestima, unaprijede uslovi za bavljenje sportom.

Polazeći od činjenice da je razvoj i unapređenje sporta dugoročan proces, donošenjem ovog strateškog dokumenta pravca razvoja sporta u Podgorici, obezbjeđuju se preduslovi za njegov organizovan i planski razvoj i iskorak u ostvarivanju željenih ciljeva i zadataka. Nakon usvajanja **Program** će se sprovoditi putem akcionih planova, koji će sadržavati opise zadataka koji sadrže svrhu, ciljeve, aktivnosti, planirane rezultate, pokazatelje, nosioce aktivnosti, korisnike, rokove, finansijska i druga sredstva, kao i izvore sredstava potrebnih za njihovu realizaciju.

Hamdo Kočan

Opština Berane



Rješavanje dugogodišnjih problema Opštine Berane

Privremena lokacija za odlagalište čvrstog komunalnog otpada - Rujišta

Opština Berane je nekoliko mjeseci radila na rješavanju pitanja **odlaganja čvrstog komunalnog otpada**, kao problema koji je nekoliko godina unazad bio gorući problem ne samo za Opštinu Berane, već i za cijelu Državu.

U tom cilju lokalna uprava odredila je lokaciju za privremeno odlagalište čvrstog komunalnog otpada za Opštinu Berane, u mjestu Rujišta. Kako je ista lokacija u vlasništvu Države, Vlada Crne Gore je na sjednici održanoj polovinom oktobra prošle godine, u svrhu privremenog odlaganja otpada, ustupila Opštini Berane na korišćenje. Kako bi se navedena lokacija uredila u skladu sa Zakonom o upravljanju otpadom i tako privela namjeni, predstoji period donošenja odgovarajućih skupštinskih odluka i potrebne projektne dokumentacije.

U cilju rješavanja problema odlaganja komunalnog otpada na duži period, u Beranama je, na inicijativu Predsjednika Opštine Dragoslava Ščekića, održan drugi po redu, **regionalni sastanak opština sjevera Crne Gore na temu uspostavljanja održivog modela upravljanja otpadom**.

Na sastanku je, uz prisustvu Daliborke Pejović, državne sekretarke u Ministarstvu održivog razvoja i turizma, potpisan **Memorandum o saradnji 11 opština sjevera Crne Gore**: Andrijevića, Bijelo Polje, Rožaje, Plav, Gusinje, Petnjica, Mojkovac, Kolašin, Pljevlja, Žabljak i Berane.



Memorandumom se želi unaprijediti saradnja ovih opština na planu implementacije regionalnog koncepta upravljanja otpadom. Definisan je plan daljih aktivnosti formiranog Međuopštinskog tima i dogovoreno da jedan od prvih koraka bude detaljna analiza finansijskih i infrastrukturnih kapaciteta ovih opština, kada je u pitanju komunalna oblast, utvrđivanje količina i sastava otpada koji se stvara na teritoriji opština.

Nakon dobijenih rezultata, tim će, u saradnji sa nadležnim Ministarstvom, definisati optimalan model upravljanja otpadom za sjever Crne Gore, koji će biti ekonomski isplativ i primjenjiv za ovaj region. Paralelno sa ovim aktivnostima, radiće se i na osnivanju regionalnog preduzeća koje će se baviti poslovima upravljanja otpadom. Dogovoreno je, takođe, da se usvajanje Nacrta Državnog plana upravljanja otpadom odloži dok se ne razjasne sve nedoumice do kojih se došlo tokom javne rasprave.



Rudnik mrkog uglja počeo sa radom

Rudnik mrkog uglja u Beranama je, nakon punih trinaest godina, počeo sa radom. Ministarstvo ekonomije dodijelilo 488 hiljada eura državne pomoći Rudniku mrkog uglja u Beranama, čiji je vlasnik kompanija Metalfer iz Sremske Mitrovice. Zapošljeno je trideset i pet novih radnika, a riješen je status bivših radnika. Kako je navedeno u investicionom planu kompanije, Metalfer je za ovu godinu planirao milion, a za narednu godinu 1,3 mil eura investicija.

Prema riječima **Predsjednika Opštine Berane Dragoslava Ščekića**, pokretanje proizvodnje u Rudniku mrkog uglja ima veliki značaj za opštinu, naročito u smislu stvaranja uslova za otvaranje novih radnih mjesta. On je dodao da će Opština Berane, u cilju intenzivne proizvodnje u Rudniku mrkog uglja, kompaniji Metalfer pružiti svu raspoloživu pomoć i podršku.



Tunel Tivran pušen u promet

Ministar saobraćaja Ivan Brajović i Predsjednik Opštine Berane Dragoslav Šćekić ozvaničili su završetak radova i pustili u promet **tunel Tivran na magistralnom putu Berane – Ribarevine**. Dionica rekonstruisanog puta dugačka je 1,6 km, dok je tunel dužine 474 m.

Prema riječima ministra Brajovića, koji je tim povodom boravio u radnoj posjeti Beranama, riječ je o velikom građevinskom poduhvatu, za koje su Ministarstvo saobraćaja i Direkcija za saobraćaj dali maksimum kako bi se obezbijedila kvalitetna saobraćajna infrastruktura. Istakao je da je procijenjena vrijednost radova bila je 4,44 mil. eura, te da su radovi izvedeni za 4 mil.eura, čime je ostvarena ušteda od blizu 380.000 eura.

U okviru posjete organizovan je obilazak radova koje izvodi Direkcija za saobraćaj na teritoriji Opštine Berane, kao i sastanak sa rukovodstvom lokalne samouprave. Na ovom sastanku je, između ostalog, bilo riječi i o radovima koje će Direkcija za saobraćaj izvoditi tokom 2015. godine, a koji se odnose na izradu projektne dokumentacije za rekonstrukciju magistralnih putnih pravaca Rožaje – Berane, Berane – Petnjica i Berane – Ribarevine. Razgovaralo se i o drugoj fazi autoputa Mateševo – Andrijevića, kao resursu koji će zaustaviti migraciju stanovništva sa sjevera i svim drugim benefitima koje donosi ovaj značajni državni projekat. Bilo je riječi i o nastavku radova na regionalnom putu Berane – Lubnice – Kolašin.

Predsjednik Opštine Berane Dragoslav Šćekić se zahvalio na dosadašnjoj saradnji sa ovim Ministarstvom, a istakao je važnost izgradnje autoputa za sjever Crne Gore, kao i rekonstrukcije magistralnih puteva prema Bijelom Polju, Petnjici i Rožajama. Posebno je naglasio značaj puta prema Petnjici, jer je frekvencija saobraćaja i komunikacija građana između ove dvije opštine veoma intenzivna. Takođe je pohvalio dinamiku izvođenja radova koje je Direkcija za saobraćaj realizovala tokom 2014. godine na teritoriji Opštine Berane.



Berane ove godine dobija novu sportsku halu

Radovi na izgradnji **nove sportske hale u Beranama** teku predviđenom dinamikom. U toku su radovi na montiranju krovne konstrukcije koji će narednih dana biti završeni. Tim povodom, direktor Direkcije javnih radova Crne Gore Žarko Živković je nedavno, sa svojim saradnicima, boravio u radnoj posjeti Beranama. Živković je sa predstavnicima lokalne uprave obišao radove na novoj Sportskoj dvorani i izrazio nadu da će Berane novu sportsku halu dobiti tokom ove godine.

Realizovani i planirani projekti

Kada je u pitanju kvalitetno vodosnabdijevanje grada i eliminisanja problema iz prethodnog perioda, u Opštini Berane je realizovan **projekat zamjene i izmještanja glavnog cvjevovoda** u dužini od 8 km. Pored toga, urađeni su **idejni projekti za mini hidroelektrane na gradskom i vododvodu u Dapsićima**, a u toku je postupak dobijanja energetske saglasnosti od Elektroprivrede Crne Gore.

Od planiranih projekata najavljujemo realizaciju projekta **Zoo vrta i rekonstrukciju fasada na zgradama u glavnoj gradskoj ulici**.

U Beranama spektaklatno dočekanu Nova 2015. godina

Na platou ispred zgrade Opštine Berane, ispraćena je stara i dočekanu Nova 2015. godina. Iako je temperatura bila desetak stepeni ispod nule, to nije spriječilo prisutne da se dobro provedu. Uz odbrojanje posljednjih sekundi stare godine, nebo nad Beranama obasjao je veličanstveni vatromet koji je pratio veliki broj građana okupljenih na dočeku, ali i svi Beranci koju su Novu godinu dočekali u kafićima, na ulici, u porodičnom okruženju, ili na radnom mjestu.

Za organizaciju se pobrinula Opština Berane, koja je priredila ovaj doček na otvorenom, uz kuvano vino i čaj. Opština Berane je, u saradnji sa Turističkom organizacijom Berane, na gradskom trgu organizovala i doček Pravoslavne Nove 2015. godine.

Irina Kastratović

Opština Bijelo Polje



Obilježen Dan Opštine Bijelo Polje

Svečanom sjednicom kojoj je, između ostalih, prisustvovao i predsjednik Države Filip Vujanović, **otvaranjem vrtića u ulici Lenke Jurišević, postavljenjem kamena temeljca za izgradnju vodovoda Zaton i polaganjem vijenaca na spomenik u centru grada**, obilježen je **3. januar - Dan Opštine Bijelo Polje**.

Tim povodom, **Predsjednik Opštine Aleksandar Žurić** je podsjetio na investicije koje su realizovane u protekloj godini i najavio nove, istakavši da je Bijelo Polje u protekloj deceniji bilo veliko gradilište.

- Taj ciklus ni najmanje nije jenjavao ni u protekle četiri godine velike ekonomske krize. Investicije u kapitalne infrastrukturne projekte, samo u posljednjem četvorogodišnjem mandatu, lokalne uprave prevazišle su iznos od stotinu miliona eura. Kako je u ljudskoj prirodi da ne miruje, već da stalno postavlja sebi nove izazove i zadatke, tako se i pred lokalnu upravu neprestano postavljaju novi zadaci. Od planinarih 24 mil kapitalnog budžeta u 2014. godini, u potpunosti je realizovano 14, a 10 se nalazi u fazi realizacije, gdje su radovi na projektima u toku ili se finalizuju“ - kazao je Žurić.

Filip Vujanović, predsjednik Crne Gore je konstatovao da iz godine u godinu Bijelo Polje napreduje, sudeći po infrastrukturi i novim šansama za zaposlenje koje je problem na cijelom sjeveru Crne Gore.

- Posebno me raduje valorizacija Bjelasice, jer je to jedan sjajan resurs. Nadam se da ćemo dobiti i jedan rekonstruisani aerodrom u Beranama, koji je interes razvoja ne samo Berana, već i Bijelog Polja i Bjelasice, u cjelini, i cijelog ovog prostora. Dostupnosti nema bez aerodroma, i ja to smatram kao šansu koju nijesmo izgubili i imamo volju da nađemo partnera koji će rekonstruisati aerodrom. Raduje me i politika afirmacije biznis zona koje Bijelo Polje čini i privilegovanih uslova za ulaganje i biznis, što je krajnji interes svih građana“ - kazao je Vujanović.



Predsjednik Države Filip Vujanović, Predsjednik Opštine Aleksandar Žurić i direktor Direkcije javnih radova Crne Gore Žarko Živković presjekli su vrpce u znak puštanja u rad **dječjeg vrtića u ulici Lenke Jurišević**. Istaknuto je da je izgradnja vrtića koštala je 1,2 mil eura, te da će se istim značajno unaprijediti socijalizacija i poboljšati kvalitet vaspitanja djece u Bijelom Polju. Izgranju vrtića je finansirala Direkcija javnih radova Crne Gore, uz učešće Ministarstva prosvjete. Opština Bijelo Polje će, u saradnji sa Direkcijom javnih radova, u ovoj godini urediti i ulicu koja vodi do vrtića i mali memorijalni park u neposrednoj blizini.

Premijer Đukanović boravio u radnoj posjeti Bijelom Polju



Crnogorski Premijer Milo Đukanović sa saradnicima boravio je u radnoj posjeti Opštini Bijelo Polje, gdje je sa **Predsjednikom Opštine Aleksandrom Žurićem** razgovarao o projektima čiji je nosilac Vlada i koje Vlada realizuje u partnerstvu sa Opštinom. Takođe, Premijer Đukanović i Predsjednik Žurić razgovarali su o budućim zajedničkim projektima i kapitalnim investicijama u Bijelom Polju, nakon čega su obišli **završenu dionicu regionalnog puta Pavino Polje – Kovren**.

Premijer Đukanović je istakao da Vlada posvećuje pažnju razvoju sjevernog regiona države, te da daje podršku Bijelom Polju, koja godinama predstavlja najbolji primjer uspješnosti vladine regionalne politike. „Prije nekoliko godina smo najavili da će Bijelo Polje, kada sve budemo izgradili što smo isplanirali, **zauzeti poziciju regionalnog centra**, što je Bijelo Polje danas nesumnjivo. Ali, ne zadovoljavamo se time, idemo dalje sa razvojem infrastrukture, privrede, društvenih djelatnosti u cilju unaprijeđenja kvaliteta života ljudi u ovom gradu“ - kazao je Premijer Đukanović.

Predsjednik Žurić je istakao da je dogovoreno da u 2015. godini u centru pažnje budu projekti koji će kao svoj

isključivi benefit imati što **skoriju ekonomsku isplativost i otvaranje novih radnih mjesta**, što bi trebalo da postavi i posebnu viziju i poseban koncept građana, da poboljša kvalitet života i riješi glavne problem.

Pored Premijera, u posjeti Bijelom Polju boravio je i **ministar saobraćaja Ivan Brajović**, koji je istakao da Vlade Crne Gore kontinuirano radi na rehabilitaciji, izgradnji i rekonstrukciji putne mreže u Crnoj Gori.

Potpisan memorandum o Maloj grupnoj kući



Predsjednik Opštine Bijelo Polje Aleksandar Žurić, ministar rada i socijalnog staranja Predrag Bošković i direktorica Dnevnog centra za djecu sa smetnjama u razvoju "Tisa" Saida Čikić potpisali su **Memorandum o maloj grupnoj kući** koji definiše principe funkcionisanja ovog servisa, a koji je stavljen u funkciju u januaru.

Mala grupna kuća je prvi 24-satni servis ove vrste u Crnoj Gori, kapaciteta šest do osam djece sa posebnim potrebama, bez roditeljskog staranja ili djeca čijim roditeljima je oduzeto roditeljsko pravo. Ukupna vrijednost projekta iznosila je oko pola miliona eura, koje su finansirale Američka ambasada, Evropska unije, UNICEF, Ministarstvo rada i socijalnog staranja i Opština Bijelo Polje.

- Bijelo Polje je bilo i predvodnik prvog lokalnog servisa socijalne i dječje zaštite – Dnevnog centra za djecu sa posebnim potrebama "Tisa", a sada u Crnoj Gori imamo ukupno 10 takvih dnevnih centara. Naš cilj je da u Crnoj Gori imamo makar tri grupne kuće, za svaki region po jednu. Ovo u Bijelom Polju bi moglo da bude centralna Mala grupna kuća za sjever - kazao je ministar Bošković.

Predsjednik Opštine Bijelo Polje Aleksandar Žurić je istakao da je objekat urađen po najvećim standardima, zahvaljujući u prvom redu finansijeru, principima na kojima je postavljen projekat i od početka gradnje do stavljanja u funkciju objekta zahvaljujući odgovornosti izvođača radova.

- Dobili smo moderan objekat koji će ukazati pomoć onima kojima je najpotrebnija. Mislim da su djeca sa

smetnjama u razvoju, djeca bez roditeljskog staranja i djeca od roditelja kojima je oduzeto roditeljsko pravo najugroženija grupa u društvu i na njih moramo obratiti posebnu pažnju - kazao je Predsjednik Žurić.

Direktorica Dnevnog centra "Tisa" kazala da će Mala grupna kuća funkcionisati u okviru JU Dnevni centar "Tisa". "Kao što je prije 10 godina u Bijelom Polju otvoren prvi centar za djecu ometenu u razvoju, sada imamo i prvu malu grupnu kuću. Mi u Centru već imamo tim veoma stručan i osposobljen za rad sa djecom ometenom u razvoju, imamo objekat koji je urađen namjenski i u skladu sa standardima, a imamo i pravilnik koji je neophodan za sam početak Grupne kuće. Sa svim ovim preduslovima, mislim da će i Mala grupna kuća dobro funkcionisati", kazala je Čikić.

Počela valorizacija bjelopoljskog dijela planine Bjelasica



Predsjednik Opštine Bijelo Polje Aleksandar Žurić i direktor Direkcije javnih radova Crne Gore Žarko Živković obilježili su početak radova na izgradnji puta prema Bjelasici, dionica Ravna Rijeka – Krstač – Jasikovac, što predstavlja početak valorizacije bjelopoljske strane Bjelasice.

Ukupan projekat valorizacije bjelopoljske strane Bjelasice je između 25 i 30 mil. eura. Njegovom realizacijom će se obezbijediti valorizacija ne samo turističkog potencijala, već i agropotencijala Bjelasice, čime će se uticati na ukupnu ekonomiju Bijelog Polja i direktno smanjenje nezaposlenosti, što će u krajnjem doprinijeti drugačijoj perspektivi mladih ljudi ovog kraja.

Ovaj razvojni projekat je jedna od najvažnijih kapitalnih investicija koje se realizuju u Bijelom Polju, a čime se nastavlja kvalitetna saradnja Opštine i Direkcije javnih radova. Sa Vladom Crne Gore i Direkcijom javnih radova postignut je dogovor da se otvaranje bjelopoljske strane Bjelasice, ukupne vrijednosti 25 miliona eura, nađe u kapitalnom budžetu Države, sa oznakom finansiranja do konačne realizacije projekta.

Kemal Musić

Opština Danilovgrad



2014. – godina intezivnog infrastrukturnog razvoja

Kada se osvrnemo na protekli period, može se reći da je za Opštinu Danilovgrad 2014. bila godina **velikih infrastrukturnih ulaganja**. Početkom godine je, u saradnji sa Ministarstvom održivog razvoja i turizma i Svjetskom bankom, usvojen Prostorno urbanistički plan za teritoriju cijele opštine, što je stvorilo osnovu za dalju izgradnju i infrastrukturni razvoj. Nastavljena je saradnja kroz izradu novih Detaljnih urbanističkih planova Danilovgrad-Centar, Spuž, Ostrog i Glava Zete čije se usvajanje uskoro očekuje.

Realizovani su značajni projekti u **putnoj infrastrukturi**: pri kraju je rekonstrukcija saobraćajnice Sekulići-Gorica u dužini 850 m, vrijednosti 500.000 eura; zatim I faza rekonstrukcije puta Mlinovi - Brestica u dužini od 1.400 m, vrijednosti 130.000 eura, rekonstrukcija dionice puta Mareza - Daljam, dužine 2 km i vrijednosti radova 70.000,00 eura, a asfaltirano je i oko 6,6 km nekategorisanih puteva i gradskih saobraćajnica. Takođe, značajna investicija u ovoj oblasti je i rekonstrukcija mosta u Dobrom Polju, čija je ukupna vrijednost iznosila 50.000 eura.

Značajno je unaprijeđena i **vodovodna mreža** u opštini, kroz rekonstrukciju crpne stanice „Oraška jama“ i gradskog vodovoda vrijednosti 500.000 eura, izgradnju I faze Zagaračkog vodovoda dužine 5,3 km vrijednosti 340.000 eura, vodovoda Mosori - Donji Rsojevići i prve faze vodovoda Gornji Martinići, ukupne investicione vrijednosti 270.000 eura, a u toku je i implementacija SCADA sistema vrijednosti 523.000 eura

Pored kapitalnih ulaganja, značajna sredstva su uložena i u **unapređenje izgleda grada**. Prvenstveno, rekonstruisani su glavni gradski trgovi, Trg 9 decembar i Trg golotočkih žrtava, koji su popločani, obogaćeni zelenilom, klupama i renoviranim fontanama, što je gradskom jezgru dalo potpuno nov izgled. Pored toga, nastavljeno je sa uređenjem obale rijeke Zete, ispod glavnog mosta, gdje je u planu i izgradnja gradskog šetališta, a uređeno je i dvorište Umjetničke kolonije Danilovgrad.

U dijelu zaštite **životne sredine** završen je projekat „Unapređenje upravljanja otpadom u opštini Danilovgrad“, koji je ko-finansiran od strane Evropske Unije kroz

IPA program, a čija je ukupna vrijednost iznosila 1.019.000,00 eura. Kroz ovaj projekat izvršena je izgradnja Upravne zgrade Komunalnog preduzeća, izgrađen je dodatni objekat Reciklažnog centra, a nabavljena su i nova komunalna vozila i kontejneri, čime je znatno unaprijeđeno stanje u ovoj oblasti.

I na **ruralnom području** su postignuti značajni rezultati. Pored razvoja putne, vodovodne i elektro mreže, podrške poljoprivrednim proizvođačima, besplatne ugradnje solarnih uređaja na katunima, u toku je implementacija IPA projekta „Revitalizacija Sinjajevine“. Nosilac projekta je Opština Mojkovac, sa čijim stručnim i ambicioznim IPA timom intenzivno saradujemo, dok su pored Danilovgrada, partneri i opštine Kolašin, Šavnik i Žabljak.

U toku je i IPA projekat rekonstrukcije zgrade Centra za kulturu, čijom realizacijom će ova ustanova dobiti sistem grijanja i hlađenja putem geotermalne energije. U ovom projektu Opština Danilovgrad učestvuje sa još 12 partnera iz 8 zemalja regiona.

Unapređenje osnovne infrastrukture, povoljan i dodatno poboljšan biznis ambijent doprinijeli su da stopa nezaposlenosti, i pored značajnog povećanja broja stanovnika, bude i dalje ispod državnog prosjeka.

I u tekućoj godini planiran je niz važnih investicija. Kao najznačajnije treba izdvojiti izgradnju Novog gradskog groblja, temeljnu rekonstrukciju Osnovne škole „Vuko Jovović“, izgradnju savremenog rekreativnog parka u mjestu Grbe kod Spuža kroz donaciju Ambasade UAE, nastavak realizacije projekta izgradnje postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda, dodatne aktivnosti na unapređenju vodovodne i elektro mreže, završetak rekonstrukcije puta od Sekulića do Gorice i puta Mlinovi - Brestica, usvajanje detaljnih planova itd. Sve ove projekte ne bi mogli realizovati bez snažne podrške Vlade Crne Gore, na čemu smo im izuzetno zahvalni.

Da sumiramo, Opština Danilovgrad će nastojati da aktivnosti na izgradnji, unapređenju infrastrukture i poboljšanju kvaliteta života građana nastavi intenzivnim tempom i u 2015. godini. U tome, kao i do sada kada je u pitanju realizacija značajnih projekata, očekujemo nastavak saradnje i podrške od strane Vlade Crne Gore, ministarstava, Direkcije za javne radove, ostalih državnih institucija, međunarodnih organizacija, diplomatskih predstavnika.

Darko Mrvaljević



Opština Herceg Novi

Herceg novi u susret 46. prazniku mimoze



Herceg Novi ove godine proslavlja **46. Praznik mimoze**, rođen pod okriljem bogate prošlosti i istine da je veza starog sa novim zaista uslovljena istorijskim, kulturnim i prirodnim vrijednostima.

Davno je u Herceg Novom počela da cvjeta mimoza i drvo ove lijepe biljke počelo da ukrašava brojne bašte i slobodne prostore. Kada je u monotoniji i sivilu kratkih kišnih

zimskih dana počeo da se otvara i miriše pahuljasti žuti cvijet i u februaru donosi dah proljeća, kulturni poslenici Herceg Novog su se dosjetili da pokažu kako primorski grad može da živi nesmanjenim intenzitetom cijele godine, a ne samo ljeti od mora i sunca. Tako je ustanovljen **Praznik mimoze** i odmah postao značajna turističko-kulturno-propagandna manifestacija i sinonim Herceg Novog.

Ta davnašnja dobra ideja nastavila je da živi do današnjih dana i iz godine u godinu postajala je bogatija i osmišljenija različitim događajima kulturnog i zabavnog karaktera, a sve sa ciljem da se oživi i popuni, inače, najinertniji i najpasivniji period godine jednog primorskog grada. Cvjetni karnevali sa mimozom, mažoretkinjama, trombonjerima i gradskom muzikom privlačili su goste iz zemlje i inostranstva i punili nadaleko poznate hercegnovske hotele. Tada je boravak u Herceg Novom bio dokaz visokog društvenog statusa i pripadnosti elitnim kulturnim krugovima.

Prva subota februara mjeseca obilježavana je od samih početaka Praznika kao svetkovina od ribe, vina i mimoze u Baošiću, nostalgичnom ribarskom mjestu. To je najmasovnije posjećena svečanost koja održava decenijsku tradiciju prženja ribe na plaži, na živoj vatri od ranog jutra, i susretima i druženjima gostiju i turista i domaćeg stanovništva u vedroj i veseloj atmosferi.

Svake godine povorke od nekoliko hiljada ljudi hrle na ovaj događaj koji dugo ostaje u sjećanjima posjetilaca i ostavlja želju da mu se ponovo vrate. Praznik mimoze uobičajeno prate brojni sadržaji sa puno interesantnih pratećih programa.

Već 5. februara otvara se **48. Hercegnovski likovni salon** u Gradskoj galeriji „Josip Bepo Benković“. Tradicionalne manifestacije koje svake godine pobuđuju najviše interesovanja su **bal pod maskama** 7. februara i **riblja večera** 21. februara u Mediteranskom zdravstvenom centru u Igalu. **Međunarodna izložba cvijeća**, koja privlači veliki broj ljubitelja bilja otvara se 6. februara u Igalu u Titovoj vili, a isto veče velikim koncertom Željka Joksimovića na Trgu Nikole Đurkovića zvanično otvara Praznik mimoze.

Dječiji maskenbali biće organizovani u Baošićima i Igalu svake nedelje od 8. do 22. februara. Tokom trajanja Praznika mimoze biće prikazivane pozorišne predstave i organizovane promocije knjiga, koncerti ozbiljne muzike i postavke brojnih likovnih izložbi.

Karnevalskom svečanošću i ritualnim suđenjem novskom karnevalu, kao glavnom krivcu za sve nedaće u gradu, 28. februara na Škveru završava se zabavni program Praznika mimoze.

Uz bogati umjetnički program nadovezuje se, ne manje interesantan i raznovrstan, sportski program: međunarodni džudo kup „Mimoza“; kup „Mimoza“ u sportskom ribolovu; Novska Skalinada; međunarodni plivački miting „Montenegro Mimoza Cup 2015 (LEN)“; fudbalski, šahovski, boćarski i bokserski turnir; streljači kup; prvenstvo u streličarstvu i brojne druge sportske manifestacije.

Dakle, svaki dan februara i prva polovina marta biće ispunjeni različitim događanjima. Tu nije kraj, jer karneval mimoze nastavlja promociju gostovanjima u drugim gradovima van naše zemlje.

Kako nema kraja feštama i festivalima, a i dalje se rađaju novi, 1991. godine Herceg Novi je postao član **Evropskog udruženja karnevalskih gradova**, a Turistička organizacija Herceg Novog je 2006. godine proglašena za **Šampiona ljetnjeg turizma**. Takođe, 2008. godine Herceg Novi je nagrađen **Zlatnom čašom gostoljublja**. Međunarodni centar za razvoj i unapređenje turizma i ugostiteljstva je Herceg Novom 2011. i 2012. godine dodijelio **Zlatno srce i titulu Šampiona kulturnog turizma Jugoistočne Evrope**.

Sve ovo govori da HERCEG NOVI sa pravom nosi epitet grada festivala i kulture, grada sa dušom i grada u kome se istovremeno i na svakom mjestu srijeću sve tri dimenzije vremena - prošlost, sadašnjost i budućnost.

Opština Kotor



Kotoru predsjedništvo u Forumu Jadransko-jonskih gradova

U Peskari je 13.12. 2014. godine održana dvodnevna **XVI plenarna sjednica Foruma Jadranskih i Jonskih gradova**, sa temom „**Projekti i upravljanje Strategijom Jadransko-jonskog makroregiona i obaveze gradova članova Foruma**“. Na sjednici je odlučeno da se predsjedništvo nad ovom prestižnom organizacijom dodijeli Opštini Kotor, tako da će Gradonačelnik Kotora **dr Aleksandar Stjepčević** u narednom periodu biti predsjednik Foruma.

Događaju su, u ime Opštine Kotor, prisustvovala koordinatorka kancelarije za međunarodnu saradnju **Jelena Stjepčević** i savjetnica za međunarodnu saradnju i projekt-koordinatorka **Lena Pasinović**.

Jadransko-jonski makroregion predstavlja novi oblik saradnje između regiona u Evropi u smislu što većih mogućnosti korišćenja postojećih instrumenata EU fondova. Strategija EU za Jadransko-jonski makroregion počiva na podsticanju „plavog rasta“ tj. razvoju pomorske ekonomije, te saobraćajnih i energetske veza, zaštiti životne sredine i razvoju održivog turizma. Strategija jadransko-jonskog makroregiona (EUSAIR) predstavljena je 18. novembra 2014. godine u Briselu, a postaje operativna u januaru 2015. godine, čime se uvećava odgovornost lokalnih vlasti u pogledu efektivne implementacije razvojnih programa i korišćenja fondova EU. Članstvo u Forumu jadranskih i jonskih gradova nudi mogućnost stvaranja jakih partnerstava u narednom programskom periodu Evropske Unije, imajući u vidu da buduća strategija EU za jadranski i jonski region, kao i novi programi teritorijalne saradnje predstavljaju dobru priliku za razvijanje zajedničkih inicijativa u ovoj oblasti.

Forum broji 50 članica, gradova koji se nalaze na obalama Jadranskog i Jonskog mora, Grčke, Italije, Slovenije, Bosne i Hercegovine, Albanije, Hrvatske i Crne Gore. Iz naše zemlje članovi Foruma su Kotor, Bar, Budva i Ulcinj. Cilj Foruma je očuvanje prirodnih vrijednosti jadransko-jonskog basena, unaprijeđenje saradnje u regiji, širenje mira i prijateljstva. Forum jadranskih i jonskih gradova je priznat od strane Evropske Unije od koje treba da dobije finansijsku podršku iz evropskih međunarodnih fondova za projekte i inicijative koje su u skladu sa planom i programom Foruma. Forum promovise inovativne forme decentralizovane saradnje i partnerstva između lokalnih vlasti zemalja članica.



Održivo upravljanje zelenim otpadom



U Sali palate Bizanti 11.12.2014. godine održana je **završna panel diskusija** u okviru Informativno-edukativne kampanje „**Održivo upravljanje zelenim otpadom – kompostiranje**“, koju finansira Misija OEBS-a u Crnoj Gori, a realizuje Eko Centar DELFIN.

Inače, od decembra 2013. godine do juna 2015. godine odvija se realizacija projekta „**Uspostavljanje kompostiranja i selektivnog odlaganja otpada u Kotoru, Tivtu, Budvi i Herceg Novom**“ koji se finansira iz programa Inter – Municipal Development Grants Programme 2011 (IPA). Projekat realizuju komunalna preduzeća iz Kotora, Tivta, Herceg Novog i Budve, u saradnji sa NVO Eko Centar Delfin. S obzirom da je to prvi projekat koji se odnosi na 100% reciklažu jedne vrste otpada u Crnoj Gori – kompostiranje zelenog otpada, Eko Centar je zaključio da je neophodno promovisati ovu ideju na širem području Crne Gore. U tom smislu, obratio se Misiji OEBS-a u Crnoj Gori sa prijedlogom da ova međunarodna organizacija, u okviru svog mandata promovisanja dobrog rukovođenja u sektoru životne sredine, podrži informativno edukativnu kampanju, kroz projekat „**Održivo upravljanje zelenim otpadom – kompostiranje**“, za područje 6 primorskih opština.

Projekat solarne javne rasvjete

U Opštini Kotor boravili su tehnički inženjer kompanije **Chinalight Solar Co.Ltd. Liu Hui** i **direktor kompanije R&D Central Duan Ye**. Na radnom sastanku sa gradonačelnikom dr Aleksandrom Stjepčevićem, koji je održan 16.12.2014. godine, razmotreni su detalji koji prethode početku realizacije značajnog projekta „**Pomoć solarne rasvjete u Crnoj Gori**“, na području kotorske opštine.

Realizacijom Sporazuma Vlade NR Kine i Vlade Crne Gore, NR Kina je obezbijedila opremanje javne rasvjete opremom baziranom na solarnoj tehnologiji, na gradskim i prigradskim područjima. Osim projektovanja i građevinske operative, projektom će biti obezbijeden i materijal (oprema i sirovine), te slanje potrebnog tehničkog osoblja. Kompanija Chinalight Solar Co. Ltd. izabrana je od strane kineske Vlade kao izvođač projekta koji će se realizovati u Opštini Kotor i Prijestonici Cetinje. Projekat predstavlja donaciju – nepovratnu pomoć NR Kine Crnoj Gori.

Opština Mojkovac



Projekti Opštine Mojkovac

Opština Mojkovac je Novu 2015. godinu započela sa niz infrastrukturnih projekata od kojih ističemo među najvažnijima: **novi administrativni objekat Opštine, rekonstrukciju raskrsnice ulaska u grad iz pravca Bijelog Polja, izgradnju pomoćnog stadiona sa vještačkom travom, kao i trim stazu na prostoru bivšeg jalovišta rudnika Brskovo.**

Pored toga, izdvajamo **učesće u regionalnom projektu CRESSIDA, izradu Plana upravljanja rijekom Tarom za kajak i rafting**, kao i **organizaciju tradicionalnog Novogodišnjeg turnira u malom fudbalu.**

Projekat CRESSIDA

Međunarodna organizacija Regionalni centar za životnu sredinu za Centralnu i Istočnu Evropu (REC) pokrenuo je novi projekat u oblasti sliva rijeke Drim i Drine. Projekat CRESSIDA (Izgradnja pozitivne adaptivnosti lokalnih zajednica za dostizanje održivog razvoja u međunarodnom slivu rijeke Drim i Drine) je novi zajednički projekat između Agencije za zaštitu životne sredine Sjedinjenih Američkih Država i italijanskog Ministarstva životne sredine, kopna i mora, koji implementira REC.

Opšti cilj ovog projekta jeste da podrži kako lokalne zajednice koje se nalaze ili gravitiraju slivovima rijeke Drim i Drine (Albanija, Bosna i Hercegovina, Kosovo, Crna Gora, Makedonija i Srbija), tako i njihovih relevantnih nacionalnih administracija i biznis sektora, da što efikasnije sprovedu svoje lokalne strategije i planove održivog razvoja.

Projekat je uključio ukupno 18 opština - 3 iz svake zemlje, koje će zajedničkim snagama procijeniti stanje njihove životne sredine, zatim predložiti moguća rešenja i razvijati projekte/metodologije. Opština Mojkovac je partner iz Crne Gore u ovom veoma važnom regionalnom projektu. Njena predstavница je učestvovala na obuci u Veneciji o održivom razvoju, zelenom razvoju i upravljanje vodama koja je sastavni dio ovog projekta. U sklopu projekta dogovorene su i posjete partnerskim opštinama u cilju sagledavanja potencijalnih projekata koji bi bili finansirani od strane CRESSIDA projekta.

Plan upravljanja rijekom Tarom za kajak i rafting

U parnerstvu sa Vladom Slovenije i UNDP u Crnoj Gori, Opština Mojkovac je uradila **Plan upravljanja rijekom Tarom za kajak i rafting**. Glavna poruka ovog plana je da se uz postojeću infrastrukturu, smještajne kapacitete, prilaznu infrastrukturu rijeci Tari može bitno povećati broj gostiju koji dolaze na Taru i koji se bave kajakom, raftingom ili nekim drugim vidovima sportova u prirodi. Činjenica je da većina gostiju koji uživaju na rijeci Tari dolaze na jedan dan i obično su



to turisti koji borave na crnogorskoj obali. Ono što je naš cilj jeste da Tara privuče one goste koji dolaze zbog planinskog područja i same rijeke. Vjerujemo da zbog same atraktivnosti rijeka Tara može da posluži kao glavni brend za promociju planinskog turizma na sjeveru Crne Gore.

Opština Mojkovac je naišla na razmišljanje Ministarstva održivog razvoja i turizma i ostalih opština koje se nalaze u slivu rijeke Tare za valorizaciju ovog plana. Ono što slijedi je zajednička promocija ponude koja postoji na rijeci Tari, a koja se mora unaprijediti u narednom periodu. Nailazeći na razumijevanje od strane svih partnera na ovom projektu, veoma smo blizu toga da postignemo jedan zajednički dogovor kako ubuduće upravljati ovim područjem, kako omasoviti i obogatiti našu turističku ponudu i kako još bolje očuvati prirodni resurs kakav je rijeka Tara.

XIX Novogodišnji turnir u malom fudbalu – Mojkovac 2014/2015



Tradicionalno svake godine u januaru mjesecu održava se **novogodišnji turnir u malom fudbalu**. Tako je i ove godine devetnaesti po redu turnir okupio 20 ekipa ne samo iz Mojkovca, već i drugih gradova Crne Gore. U prazničnim danima ljubitelji malog fudbala su uživali u majstorijama brojnih profesionalaca ovoga sporta, kao i fudbalera sa velikih terena. Prvo mjesto osvojila je ekipa FK „Brskovo“, drugo ekipa „Barice - Žari“, a treće kolašinski „John Mulliran“. Opština je, osim za prva tri mjesta, obezbijedila nagrade i za plasman od četvrtog do osmog mjesta, kao i nagradu za publiku.

Opština Petnjica



Dinamična jesen u Opštini Petnjica

U novoformiranoj Opštini Petnjica, protekla 2014. godina je prošla u veoma dinamičnom radu lokalne samouprave. Imajući u vidu da je bilo neophodno raditi na više polja istovremeno, to je zahtijevalo i angažman svih zaposlenih, kao i rukovodstva Opštine, istovremeno na više različitih aktivnosti kako po obimu i karakteru posla, tako i po aktivnostima. Imajući u vidu veoma skromne potencijale, to je i posao u realizaciji aktivnosti bio složeniji. Međutim, dobri rezultati niiesu izostali.



U okviru projekta **"Hajde da razgovaramo o EU"**, koji realizuje FORS Montenegro, u posjeti Opštini Petnjica boravili su članovi Delegacije EU u Crnoj Gori, na čelu sa g-dinom **Albertom Cammarata, šefom Sektora za politiku, evropske integracije i privredu**. Bila je to prva posjeta predstavnika EU Opštini Petnjica. **Predsjednik Opštine Samir Agović** istakao je veliku podršku stanovništva Opštine Petnjica EU i NATO integracijama. Govorio je i o problemu iseljavanja stanovništva iz Opštine i sa sjevera Crne Gore, uopšte. Posebno je naglasio značaj projekata finansiranih iz sredstava EU, čijom realizacijom bi se, po njegovom mišljenju, doprinijelo stvaranju boljih uslova sa zadržavanje stanovništva u sjevernom, planinskom regionu zemlje. Bilo je riječi i o predlozima projekata koje bi EU mogla da sufinansira,



kakvi su: izrada prostorno-planske dokumentacije Opštine Petnjica, tretman komunalnog otpada, kolektor otpadnih voda, i dr., kao i o brojnim infrastrukturnim problemima.

Kada je riječ o infrastrukturnim projektima, ističemo **početak izgradnje putnog pravca Murovac – Padalište**, prema Gusnicama u dužini oko 10 km. Ovaj putni pravac je veoma značajan, jer povezuje dvije opštine, Petnjica i Rožaje. Izgrađena su dva armirana betonska mosta širine 3 m i dužine 4 m sa prilaznim platoima, gdje je posebno važno naglasiti učešće građana, Opštine i Ministarstva poljoprivrede i ruralnog razvoja u finansiranju izgradnje ovog putnog pravca.

Pored toga, u prethodnom periodu je **asfaltirano je 2,5 km lokalnih puteva**, a izvršena je i **sanacija oštećenja asfaltnog zastora na dijelu postojećih najprometnijih saobraćajnica**. Investitor je bila **Direkcija javnih radova Crne Gore**. Takođe, izvršeno je i nasipanje **nekategorisanih puteva prema katunima** u dužini od oko 25 km.



Rekonstruisan je dio postojećeg **vodovoda "Murovsko vrelo – Laze"**, koji snabdijeva oko 150 domaćinstava pijaćom vodom. Pored ovoga, nastavljeno je sa realizacijom započetog projekta izgradnje **vodovoda „Murovsko vrelo - Bare"**, u dužini od 16,5 km, koji će snabdijevati oko 600 domaćinstava. Procijenjena vrijednost ovog jednog od najvećih vodovoda u izgradnji u Crnoj Gori je 600.000 eura.

Za 2015. godinu najavljujemo početak izgradnje **administrativne zgrade Opštine i rekonstrukciju i proširenje postojećeg regionalnog puta Petnjica – Berane**, u dužini od 17 km. Takođe, ova godina će biti godina izazova, velikih potreba i mogućnosti, pa se nadamo da će lokalna uprava dobrim i kvalitetnim radom obezbijediti bolji ambijent za život svih građana Opštine Petnjica.

Ismet Latić

Opština Pljevlja



Partnerstvom Vlade, Opštine i Univerziteta do rješenja

Pljevaljska lokalna uprava i Ministarstvo održivog razvoja i turizma krajem prošle i početkom ove godine preduzeli su niz aktivnosti u cilju smanjenja koncentracije štetnih materija u vazduhu, u urbanom dijelu Pljevalja.

Tokom grejne sezone, usljed sagorijevanja uglja u kotlarnicama i individualnim ložištima u kombinaciji sa meteorološkim uslovima, uz kumulativno dejstvo konstantnih emisija iz industrije i saobraćaja, koncentracija PM čestica u vazduhu i po nekoliko puta premašuje dozvoljene vrijednosti. Tako je bilo i ove zime, zbog čega su u cilju dugoročnog i najkvalitetnijeg rješenja ovog problema lokalna uprava i Ministarstvo zatražili i dobili stručnu pomoć Mašinskog fakulteta Univerziteta Crne Gore.

Prema riječima **Predsjednika pljevaljske Opštine Mirka Đačića**, Centar za energetiku Mašinskog fakulteta izradio je **Operativni plan kratkoročnih i dugoročnih mjera za unapređenje kvaliteta vazduha**, od kojih će se neke odnositi već na narednu grejnu sezonu.



Partnerski rad na iznalaženju najboljeg mogućeg rješenja aerozagađenja u zimskom periodu Opština Pljevlja, Ministarstvo i Mašinski fakultet počeli su krajem prošle godine, a nakon posljednjeg sastanka u Pljevljima, održanog 22. januara **državna sekretarka za održivi razvoj u Ministarstvu održivog razvoja i turizma Daliborka Pejović** nagovijestila je neke od mogućih aktivnosti čiji bi rezultati bili u funkciji već u narednoj grejnoj sezoni.

- To je grijanje na neki drugi izvor, a ne onako kako se to do sada činilo. Zatim, eventualna mogućnost da se ugradnjom filtera na kratak rok riješi problem trenutnog aerozagađenja, ali smo se tu vrlo jasno odredili prema činjenici da ako filteri nijesu trajno

rješenje koje nam u konačnom može obezbijediti rješavanje problema, da onda u jednom međukoraku pokušamo napraviti plan male toplane ili mini toplane koja bi mogla riješiti problem akutnog zagađenja u užem gradskom jezgri - kazala je Pejović.

Posebno važno je što su sve strane angažovane u ovom poslu saglasne da se moraju izbjeći rizici izrade i primjene skupih kratkoročnih rješenja koja ne bi korespondirala sa projektom toplifikacije, kao krajnim rješenjem problema povećane koncentracije štetnih materija u vazduhu.

Sve mjere iz plana i studije trebalo bi da se, u konačnom, **naslanjaju na projekat izgradnje drugog bloka Termoelektrane Pljevlja ili rekonstrukcije postojećeg**, koji bi trebalo da bude bazni izvor toplotne energije za realizaciju projekta toplifikacije grada, što je kao obavezan uslov traženo od svih učesnika tendera.



Državna sekretarka Pejović je podsjetila da se u pripremi Detaljnog prostornog plana (DPP) za TE Pljevlja upravo to ponudilo kao i rješenje za izradu plana i strateške procjene uticaja na životnu sredinu.

- Pored ponuđenog modela rekonstrukcije za prvi blok ponuđen je i rezervisan prostor za izgradnju drugog bloka Termoelektrane sa ovim obaveznim uslovom očekujući da će investitori naravno odgovoriti na te potrebe i u konačnom dati pravo i definitivno rješenje" - kazala je Pejović.

Partnerstvom Opštine Pljevlja i Ministarstva održivog razvoja i turizma na rješavanju ovog problema, uz učešće najboljih domaćih stručnjaka iz ove oblasti, sigurno će rezultirati najboljim mogućim operativnim rješenjima na dugi rok, čijom bi primjenom trebalo da se izbjegnu eventualni slični problemi povećane koncentracije štetnih materija u vazduhu u budućnosti.

Dejan Kandić

Opština Tivat



Aktivnosti lokalne uprave u Tivtu

Potpisivanje Pristupnice za Institut regija i gradova (IRE)



Potpisivanjem zvanične pristupnice, Tivat je 16.01.2015. godine postao punopravni član **Instituta regija i gradova (IRE)**. Osnovni cilj ovog Instituta je da stvori platformu za opštine, regije i preduzeća širom Evrope, kako bi se jasno ukazalo na značaj koji regije i opštine imaju u ekonomskoj politici i, uopšte, razvoju Evrope. Svojim aktivnostima, ovaj Institut promoviše decentralizaciju i regionalizaciju dajući svoju konkretnu, ali i ekspertsku podršku opštinama i regijama. Prošlogodišnjim učešćem na konferenciji, Opština Tivat je ostvarila prvi korak u povezivanju sa ovom renomiranom institucijom koji je rezultirao potpisivanjem pristupnice, čime je Opština Tivat postala prvi i jedini predstavnik Instituta Regija i gradova iz Crne Gore.

Kao punopravnoj članici, Opštini Tivat se otvaraju mogućnosti: direktnih kontakata sa Evropskim institucijama (Evropskom komisijom, Evropskim parlamentom, Komitetom regiona) kao i drugim evropskim organizacijama; umrežavanja sa preko 120 regiona, gradova i kompanija, članicama IRE; pristupa ekspertizama i istraživanjima koja se realizuju pod pokroviteljstvom IRE; besplatnog učešća na svim dešavanjima u organizaciji IRE; pretplate na razne časopise publikovane od strane IRE, i dr.

Svečano potpisivanje pristupnice biće upriličeno na prvom narednom zasjedanju Instituta Regija i gradova, uz prisustvo svih zvaničnika, a koja je planirana da se održi polovinom ove godine u Salzburgu (Austrija).

Uspješan projekat međuopštinske saradnje

U Opštini Tivat je 22.01.2015 godine održan sastanak svih učesnika u projektu **izgradnje zajedničkog postrojenja za tretman otpadnih voda za opštine Tivat i Kotor**.

Sastanku su prisustvovali predstavnici dviju opština, vodovodnih preduzeća Kotora i Tivta, Vodakoma, kompanije

„WTE Wassertechnik“, koja će izvoditi radove, kao i predstavnici KfW banke, koja je obezbjedila sredstva za izgradnju.

Izvođač i podizvođač su upoznali učesnike projekta sa planovima dinamike radova, kojom prilikom je istaknuto da će se u prvih mjesec dana izvoditi pripremni radovi na terenu, nakon čega će započeti izgradnja postrojenja.

Kako je kazao Predsjednik Opštine Tivat Ivan Novosel, svi uslovi za izgradnju ovog značajnog infrastrukturnog objekta su stvoreni, pa izvođač može da uđe u posao. „WTE Wassertechnik“ je respektabilna kompanija koja je u svojoj tri decenije dugoj istoriji izgradila 102 postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda, a među njima i postrojenje za prečišćavanje u Budvi.

- To daje optimizam da će i Tivat i Kotor dobiti u planiranom roku postrojenje koje je izuzetno značajno za obje opštine zbog toga što će se eliminisati svi ispusti koji su išli u zaliv i otvoreno more, uz sve druge benefite koje donosi jedna takva investicija“ - kazao Novosel.



Postrojenje će se graditi na lokaciji Klačina u Đuraševićima, a završetak radova se očekuje do kraja 2016. godine. Ukupna vrijednost projekta je 10.247.000,00 eura, a sredstva su obezbijedena kreditom kod Njemačke razvojne (KfW) banke. Kamatna stopa iznosi 1,8% do 2,13 %, uz grejs period od tri do pet godina, nakon kojeg isteka je planirana otplata kredita u periodu od 12 do 15 godina. Investiciono učešće Opštine Tivat iznosi 58,46%, a Kotora 41,54%.

Nadzor nad radovima vodiće konzorcijum „Lahmajer Beohidro“, a implementaciju projekta za opštine Tivat i Kotor, pratiće zajedničko uslužno preduzeće „Vodakom“.

Potpisivanje Memoranduma o saradnji Opštine Tivat i Društva prijateljstva NR Kine i Crne Gore

Predsjednik Opštine Tivat Ivan Novosel i predsjednik Društva prijateljstva NR Kine i Crne Gore mr Samir Hadžić

potpisali su 20.01.2015.godine **Memorandum o saradnji između opštine Tivat i Društva prijateljstva NR Kine i Crne Gore**. Incijativa za potpisivanje ovog Memoranduma potekla je od strane Društva prijateljstva NR Kine i Crne Gore, odnosno od kineskih gradova koji su iskazali interesovanje za uspostavljanje pobratimskih odnosa sa Opštinom Tivat, kao jednom od najprosperitetnijih opština u Crnoj Gori i šire. Dogovoreno je da će krajem aprila Crnu Goru posjetiti delegacija privrednika iz NR Kine, kojom prilikom će posjetiti i Opštinu Tivat. Očekuje se da će se tada potpisati i **Protokol o bratimljenju** Opštine Tivat i odabranog grada iz provincije Sečuan. Inače, Opština Tivat je, pored Budve i Bijelog Polja, jedna od tri opštine u Crnoj Gori sa kojom će se uspostaviti pobratimski odnosi sa nekim od gradova iz NR Kine.

Mladi za mlade u Opštini Tivat

U Opštini Tivat je u toku javni poziv za formiranje radne grupe za izradu **Akcionog plana za mlade 2015-2016 godine**. Lokalni plan akcije za mlade, kao strateški dokumenat kojim je utvrđena cjelovita i usklađena politika prema mladima do 2017 godine, koju treba da sprovedu organi lokalne uprave, institucije, udruženja građana i nevladin sektor, u Opštini Tivat donešen je tokom 2012. godine. Njime su obuhvaćene oblasti: obrazovanja, zapošljavanja, zdravlja, bezbjednosti, učešća mladih, kultura, ljudska prava i informisanost i mobilnost, kao i slobodno vrijeme.

Akcionim planom za period 2015-2016 treba da budu definisane konkretne aktivnosti, rokovi i nosioci aktivnosti u pravcu realizacije strateških ciljeva utvrđenih Lokalnim planom akcije za mlade u našoj opštini, kao važnim strateškim dokumentom u oblasti politike prema mladima, za navedeni vremenski period.



Humanitarni novogodišnji bazar

Šestu godinu za redom, Opština Tivat je za kraj godine organizovala **humanitarni Novogodišnji bazar**, a sav prihod koji se ostvari ovim putem, ove godine opredijeljen je za pomoć u liječenju naše sugrađanke Mirjane Krstičević.

Novogodišnji bazar, koji je organizovan na gradskoj rivi Pine, otvorio je Predsjednik Skupštine Opštine Tivat Krsto Bošković koji je poželio dobrodošlicu učesnicima bazara, kao i svim građanima i gostima.

Pored Opštine Tivat, kao organizatora, tu su i Turistička organizacija Tivat, Dom zdravlja, Savjet roditelja JPU Bambi, Knightsbridge School International Montenegro, Organizacija žena, OŠ Drago Milović, Udruženje građana Sove, Evropski dom Tivat, Miko Đuričić i Vlado Hair Design, Eldin Omeragić, Milica Rajčević, Montefish, KK Teodo, Zeleni tim Opštine Tivat, Centar za socijalni rad, Pert, Srednja mješovita škola Maldost, Crveni krst, Simteks, Hotel Pine, Frutiera, NVO Harlekin, poslastičarnica Minjon, Atelje Slaby, kao i brojni građani, čije su donacije predstavljene na štandu Opštine.

Šereni štandovi puni novogodišnjih ukrasa, kolača, voća, modnih dodataka, ukrasnih predmeta, prigodnih božićnih i novogodišnjih poklončića, štandovi sa toplim napitcima, sadnice ukrasnog bilja, samo su dio ponude ovogodišnjeg bazara, u okviru kojeg je organizovan i bogat kulturno umjetnički program. Organizatori bazara su više nego zadovoljni postignutim, a nasmijana lica i uzbuđenje najmlađih učesnika, ponos starijih koji ih u tome predvode, malo čakule, razmijenjenih osmjeha i ulijepljenih prstiju dokaz su kvalitetne organizacije bazara.

Prijem učenika i najboljih studenata

Predsjednik Opštine Ivan Novosel je, povodom novogodišnjih praznika, primio učenike Srednje škole „Mladost“ u Tivtu, osnovne i srednje muzičke škole, osnovne škole „Drago Milović“ i „Branko Brinić“, kao i predstavnike djece iz JU Dječji vrtić „Bambi“.

U srdačnoj atmosferi, Predsjednik je pozdravio učenike, njihove profesore i direktore i istakao dobru saradnju koju Opština Tivat ima sa svim obrazovnim institucijama u gradu. Takođe, pokazao je spremnost opštine da pomaže ove ustanove, uz očekivanja da se u njima vaspitavaju i uče generacije koje su značajan potencijal ovog grada.



Nakon ovog susreta, Predsjednik opštine se, sa svojim saradnicima, susreo i sa najboljim studentima iz našeg grada. Najbolji studenti su nagrađeni novčanom nagradom i knjigom „Sport u Tivtu“. Ne krijući oduševljenje postignutim rezultatima, Predsjednik opštine je buduće akademske građane upoznao sa najvažnijim investicijama u gradu i sa onim što Opština Tivat radi kako bi stvorila kvalitetne uslove za život i rad svih njenih građana.

Jovanka Laličić



ZAJEDNICA OPŠTINA CRNE GORE

Adresa: Mitra Bakića 142, Podgorica

Telefon: 020 620 097

Fax: 020 620 123

e-mail: uom@t-com.me

web: www.uom.me